

MAGYAR FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

BUDAPEST, 1939 JULIUS 22.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR.

I. ÉVFOLYAM. 23. SZÁM



repülőgépen hódítja meg
új vígjátékában a közönséget!
Partnere: JENNY JUGO

CSODÁLATOS SZERELEM

Rendezte: BAKY JÓZSEF

Megjelent a CORSO filmszínházban!

Forgalomba hozza a HUNNIA filmkölcsönző rt.
Budapest, Erzsébet-krt. 8. T.: 132-888 és 132-828



Mozisok!

Figyelem!

ATURUL

Szépmíves Filmgyártó és Filmterjesztő Szövetkezet

6 magyar filmje:

Jókai: **Egy magyar nábob**

Jókai: **Kárpáthy Zoltán**

Juhász: **Ostoros**

Barabás: **Gazdátlan asszony**

Barabás: **Tökéletes család**

Palásthy: **Álmában is hazudik**

Továbbá:

12 nagy francia, amerikai és német film

TURUL Szépmíves Filmgyártó és
Filmterjesztő Szövetkezet

Budapest, VIII., József körút 35., III. em. 6. - Telefon: 330-766.

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

ELSŐ ÉVFOLYAM 23. SZÁM.
BUDAPEST, 1939 JÚLIUS 22.

Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:

ÁGOTAI GÉZA dr.

Felelős szerkesztő:

VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI. Andrásy út 69.

Telefon: 113—305

Postatakarékpénztári

csekszámla száma: 15.410

Kiadótulajdonos:

a Színművészeti és Filmművészeti
Kamara

Felelős kiadó:

Lieber László dr.

Kiadóhivatali főnök:

Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:

egy évre 30 pengő

fél évre 16 pengő

TARTALOM:

A filmgyártás válsága és a Filmkamara	1
Német film készül a magyar szabadságharcról	2
Régi szakmabeliek küldöttsége a belügyminisztériumban	3
A filmjáték esztétikája: <i>Boronkay Sándor</i>	3
Üsd a mozist!: <i>Morvay Pál</i>	4
Kultúrfilm	5
Filmkamara	6
Párisi levél: <i>Castiglione Henrik</i>	6
Mozi:	
Közérdek és magánérdek: <i>Szűts György</i>	7
Családi pótlék	10
A felvidéki engedélyesek ügye	10
Premiermozik műsora	10
Új filmek:	
Veszélyben az élet	11
Mr. Moto	11
Csodálatos szerelem	11
Technika:	
Új hívógép: <i>Lázár István</i>	12
Premier Plan: <i>Rennard Béla</i>	14
Hírek	14
Híradók	15
Külföld	15
Keskenyfilm	16
Szakirodalom	16
Filmcenzúra	III

Készült a Centrum Kiadóvállalat Rt. nyomdájában.

Budapest, VIII. Gyulai Pál utca 14.
Telefon: 144—422, 144—423.

Felelős vezető: **Kulesár József.**

MAGYAR FILM

A filmgyártás válsága és a Filmkamara

Amit a MAGYAR FILM hasábjain hónapokon keresztül rendszeresen kértünk és sürgöttünk, azt ma már a napilapok is állandóan követelik. Nap-nap után jelennek meg a napilapok vezércikkeiben, vagy más feltűnő helyen a gyártás válságát tárgyaló különböző hozzászólások, amelyek mindjobban ostorozzák a zsákutcába jutott filmgyártást, sőt felvetik a felelőség kérdését nemcsak a múlt hibáiért, hanem a mai helyzet késedelmes megoldásáért is.

A hozzászólók legnagyobb részét az a jogos megütközés vezeti, hogy

a magyar film a magyar kultúra és a magyar nyelv egyik legfontosabb előharcosa, amely ezreknek és ezreknek ad kenyeret, leteszi fegyverét éppen akkor, amikor arra a legnagyobb szükség volna és amikor a szakértők szerint meg lehet találni a kivezető útát.

A sajtó a legváltozatosabb megvilágításban tárgyalja a filmgyártás válságát és a legellentétebb megoldásokat javasolják a hozzászólók, akik között a szakmától távolabb állóktól épp úgy olvashatunk cikkeket, mint filméletünk leghivatottabb irányítóitól. Az eltérő beállítások és a változatos megoldástervezetek között csak egy közös vonást emelhetünk ki:

mindenki a gyártás azonnali megindítását követeli, mert egyöntetűen károsnak és veszedelmesnek látják a további munkaszünetet.

A hozzászólók között természetesen akadnak kevésbé hozzáértők is, akik írásaikkal inkább összezavarják, mint előbbrevizik a gyártás ügyét. A legtöbb hozzánemértő véleményt az jellemzi, hogy nem látja világosan a válság okát, illetőleg okait. Ezzel magyarázhatók azok a közlemények, amelyek egyenesen a Filmkamarát okolják a gyártási szünet bekövetkezéséért.

Különösen a baloldali sajtóban, de más oldalról is felhangzottak filmkamaraellenes vádak, mintha a Filmkamara legalább is felelős volna a mai helyzetért

Eppen azért, amikor az ilyenfajta megállapításokat, mint illetéktelenekeket és hozzánemértőket a leghatározottabban visszautasítjuk, ismételten rámutatunk a Filmkamara szerepkörére, valamint a filmgyártás mai válságának okaira.

A Filmkamarát tulajdonképpen a magyar nemzeti filmművészet helyes irányú fejlesztése érdekében hívták életre és feladata kettős: a filmművészet színvonalának emelése, valamint a filmmel foglalkozók megfelelő kamarai tömörítése, egyrészt azért, hogy a jelenben a legmegfelelőbb erőket állíthassák az egyes munkahelyekre, másrészt azért, hogy a jövőben megnyugtató módon történhessen az után-pótlás nevelése.

Kifejtettük több alkalommal, hogy ezt a magasabbrendű hivatást a Filmkamara mai helyzetében távolról sem töltheti be hiánytalanul, mert először megelőző feladatokat kell megvalósítania, hogy a tulajdonképeni céljainak keresztülviteléhez megteremthesse az alapokat.

Német film készül a magyar szabadságharcról

Babelsbergben, Berlin filmvárosában nagyszabású magyar tárgyú film felvételei készülnek Bolváry Géza, a neves magyar filmrendező vezetése mellett. A film, amely Mária Ilona címmel minden valószínűség szerint egyik legnagyobb sikere lesz az őszi filmévadnak, a magyar szabadságharc idején játszódik és a magyar Mária Ilona, valamint Schwarzenberg herceg, osztrák külügyminiszter romantikus szerelmét örökíti meg. Megelevenednek a szabadságharc legszebb jelenetei, a dicső negyvennyolcas honvédek hősi harcai, Kossuth legendás alakja, Görgey és vezérkara és a bécsi Burg hűvös elzárkózottságában Ferenc József, a tizennyolc éves császár.

A másfélmillió márkás költséggel készülő film izzó magyar hangulatára különösen büszke Bolváry Géza. Egész kis száz év előtti Magyarországot varázsolt a babelsbergi filmvárosba: a Kárpátok ötvenméteres kulisszahegyei előtt Görgey behavazott sáttortáborra kerül el, mit sem törődve a júliusi napsütéssel, nem messze pedig az öreg komáromi vár hatalmas oromzatán a szabadságharc glóriás magyar lobogóját lengeti a Berlin felől fújó nyári szellő.

A filmváros hatalmas területén százával járkálnak a zsinóros magyar mentébe öltözött honvédek és Wessely Paula, a film címszereplője, magyarul éneklő az Isten áldd meg a magyart. Schwarzenberg herceget Willy Birgel, Ferenc Józsefet Hörbiger Pál alakítja.

A film felvételeit megtekintette Sztójai Döme berlini magyar királyi követ is és nagy érdeklődéssel hallgatta Bolváry Géza magyarázatait a nagy, magyartárgyú film előkészületeiről.

A esonka munkakörrel megalapított Filmkamara az elmúlt fél év alatt tehát egyrészt azért harcolt, hogy hatáskörét megfelelő módon kiterjeszthesse a szakma minden ágára, másrészt azért, hogy a leállított magyar filmgyártás újra megindulhasson.

Mindaddig, míg a szakma különböző munkaterületein különböző egyesületek dolgoznak a Filmkamarától függetlenül, az egységes irányításnak és eredményes munkának még a lehetősége sem foroghat fenn, épp úgy mint amíg nincs filmgyártás, a Filmkamara sem a filmművészet fejlesztésére, sem az utánpótlás kialakítására hivatott magasabb feladatkörét nem töltheti be.

Messzemenő tájékozatlanság kell ahhoz a beállításhoz, amely szerint a Filmkamarának bármilyen szerepe volna a gyártás mai leállításában.

Amint az elmúlt napok egyik legilletékesebb hozzászólója megállapítja, nem azért nincs gyártás, mert nincs vállalkozó, hanem azért, mert a vállalkozók nem kapnak műtermet a szokásos feltételek mellett. A Filmkamara megalakulása folytán kívül maradt zsidó filmszakemberek és gyártók helyett van gyártó és vállalkozó ma is, pedig a helyzet egyéb vonatkozásban — mint pl. a mozirevizió előtti bizonytalanságban — nehezebb, mint az előző esztendőkből.

Nem a Filmkamara tehet arról, hogy áll a gyártás a Hunniában, sőt ellenkezőleg: a Kamara mindent elkövetett, hogy a nehéz helyzetet változtathasson a gyártás érdekében.

Nem szorul különösebb magyarázatra, hogy ha nincs gyártási hitel a Hunniában, akkor a Filmkamarától függetlenül leáll a gyártás.

Hogy mikor indulhat meg véglegesen a gyártás, ez, sajnos, nem függ a Kamarától.

A Kamara mindent megtett a múltban és mindent elkövet a jövőben, hogy az illetékesek a kérdést mielőbb rendezzék.

Amióta a Filmipari Alapot Kezelő Miniszterközi Bizottság helyére az év elején az Országos Nemzeti Filmbizottság lépett, az ügyek felsőbb irányítása, a függő kérdések rendezése a Filmbizottság hatáskörébe tartozik. A Kamara vezetősége annakidején mindent elkövetett, hogy helyet kapjon a Bizottságban, sajnos, siker nélkül. Így tehát a Filmbizottsággal szemben a Filmkamara legfeljebb csak véleményező szerv, a döntés azonban kizárólag a Bizottságtól függ. Felesleges hangsúlyozni, hogy a Kamara vezetősége ismételten eljár a Bizottságnál a gyártás megindítása érdekében.

Mihelyt megindul a gyártás, a Kamarára hárul a feladat, hogy azt irányítsa és színvonalát a törvény szellemében fejlessze.

A gyártás megindításával azonban korántsem intézték el még a magyar film ügyét. Abból a szoros kapcsolatból, amely a gyártókat a kölcsönzőkhöz és a mozisokhoz fűzi, következik, hogy végleges rendezésről csak akkor beszélhetünk, ha a kölcsönzők függő kérdéseit is megoldják és végrehajtják a mozireviziót.

Nem a Filmkamara felel tehát a jelen helyzetért, mint ahogy nem a Kamara tehet arról sem, hogy hatásköre a kamarai rendelet értelmében nem terjed ki az egész szakmára és így azt a feladatot sem valósíthatja meg hiánytalanul, ami a helyes elképzelés szerint hatáskörébe tartozna.

Bár igen sok téves hozzászólás látott napvilágot az elmúlt hetekben, mégis örülnünk kell annak a nagy érdeklődésnek, amellyel a sajtó és a társadalom legkülönbözőbb rétegei a filmgyártás válsága felé fordultak.

Talán mégis lesz annyi eredménye a cikkek özönének, hogy az illetékesek most már sürgősen megkísérlik a problémák megoldását.

Reméljük, hogy a tárgyalások alkalmával meghallgatásra talál a Kamara vezetősége is, hogy legalább a jövő kialakításában irányító része lehessen, ha már abban, hogy idáig jutottunk, — minden ellentétes beállítás ellenére — semmi szerepe sem volt.

A
MAGYAR
FILM
az egyetlen
szakmai
hirdetési orgánium!

Régi szakmabeliek küldöttsége a belügyminisztériumban

A régi keresztény önálló mozgóképzési üzletvezetők július 12-én délben küldöttségileg a belügyminisztériumban jártak, ahol Tomcsányi Kálmán dr. államtitkárnak átnyújtottak egy 14 aláírással ellátott és vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszterhez intézett kérést.

A négy tagból álló küldöttség szóval is előadta kérését, amely szerint az új engedélyek kiadásakor — akár azért történjék ez, mert az új zsidótörvény alapján mástól vonják el az engedélyeket, akár pedig azért, mert új mozi létesítése céljából annak ki jogot — a gyakorlati szak tudásukat már bebizonyított, régi keresztény mozgóképzési részeseinek előnyben.

A küldöttség a háromnegyedórás audencia alkalmából kérésének indokolásul a következőkre mutatott rá:

1. a mozgóképzés is olyan mesterség, amelyet ki kell tanulni és azok, akik ezt kitanulták, természetesen önállóságra töreksznek. Ez utóbbi csak saját engedéllyel párosulva lehet állandó jellegű. A bizonyos időre való betársulás nem jelenthet komoly egzisztenciát;

2. mivel minden más foglalkozási ágban meg van a lehetősége annak, hogy azok, akik kitanulták a mesterséget és megfelelő tőkével rendelkeznek, saját üzembükben működ-hessenek, az a kívánság, hogy ebben a szakmában is tegyék lehetővé a kitanult, saját tőkével rendelkező, kívánatosnak deklarált, keresztény elemek számára, hogy ilyen végleges önállóságához, saját moziengedélyhez jussanak;

3. a kérés teljesítése szakmai közérdek, mert azok a mozik, amelyeknek engedélyese maga az üzem vállalkozója, mindenféle szempontból teljesítőképesebbek, mint azok az üzemek, amelyekben az engedélyesen kívül külön tőkéstárs és külön fizetett üzemvezető között oszlik meg a mozi jövedelmezősége;

4. az eddigi rendszer mellett bizonyos összeköttetésekkel rendelkező személyek kaptak moziengedé-

lyeket, akik éppen azért, mert nem értettek hozzá, másra bízta az üzemet, ez a körülmény azután előidézte azt a helyzetet, hogy ma a moziüzemek jórésze a kormány által nem kívánatosnak minősített elemek kezébe került.

A filmjáték esztétikája

Irta:
BORONKAY SÁNDOR

A pszichológia egyik alaptörvénye szerint a lelkiállapot, a struktúra megmásíthatatlan változatlan valóság, mely csak egyszer fordul elő és csak itt. A színművészet látványoslag rácsafol erre a törvényre, mert a sajátos lelkiállapotú színész mintegy kilép önmagából és az ábrázolandó, más lelkiállapotú egyén látványát adja a valóságnak.

A színész művészete tehát az emberábrázolás, mely abban a paradoxonban rejlik, mely szerint a színész a valótlant valósággá, illetőleg annak illúziójává tudja varázsolni. Ehhez a varázslathoz azonban nagyfokú szuggesztivitásra van szüksége, azonkívül közönségre, melynek szintén megvan a maga szerepe: varázsolatit és varázsol is egyben. Mert az igazi játék a színész és közönség egymásra való hatásából, akaratkongruenciájából fakad.

Ezen a ponton válik el végérvényesen a filmjáték a színjátéktól. A filmfelvételknél ugyanis, a színjáték kialakulásában oly nagy szerepet játszó közönség nincsen jelen. A rendező pedig, legyen az bármilyen erős egyéniség is, mivel az egyéni és tömeglélektannak mások a törvényei, képtelen annak szerepét teljes mértékben betölteni. Attól a pillanattól kezdve tehát, amikor a színpadon ágáló színész a vásznonra került, megszakadt a közönséggel való kapcsolata, mágikus erejét elvesztette, kénytelen visszahúzódni és átadni elsőbbségét a rendezőnek.

A színpad a valóságos térnek egy kiszakított darabja, melyet rendeltetése és elhatároltsága tesz irreális-sá. Ebben az irreális térben helyén-

Tomcsányi Kálmán dr. államtitkár a küldöttséget Szöllösy Alfréd dr. miniszteri tanácsos jelenlétében fogadta, érdeklődéssel hallgatta végig a megjelentek előadását és kiállításba helyezte, hogy az új moziengedélyek kiadásakor elsősorban a küldöttség kérését fogja figyelembevenni a belügyminiszter.

Az audencia alkalmával közölte az államtitkár a küldöttség tagjával azt is, hogy a második zsidótörvényt követő végrehajtási utasítás megjelenése előtt nem kerülhet sor a moziengedélyek revíziójára.

való, ha a színész hús-vér valóságával, egyéniségének egész varázsával a milió fölé emelkedik. A film azonban, miután éppen az ember és milió viszonyát tisztázta, megköveteli, hogy a színész teljesen beleolvadjon, mintegy azonosuljon vele.

A színésznek általában két főtípusa van: az egyik értelemi, a másik érzelmi úton közeledik szerepéhez. A filmszínész határozottan az utóbbi típushoz tartozik. A próbák rövidsége és a játék folyamatosságának a hiánya miatt pillanatok alatt bele kell tudni illeszkedni szerepkörébe. Az egyes jelenetek szét vannak forgácsolva és a játék sokszor a valósággal eltérően, fordított sorrendben folyik. Itt az ösztönös, intuitív beállítottságú színész érvényesül, a hosszadalmas, sok próbát igénylő analitikus módszereknek nincs helye.

A színész kifejezési eszközei a szó és a gesztus. A színpadon nagyobb ereje van a szónak, a filmen viszont a gesztus és mimika érvényesül jobban. Hogy a filmen elsősorban mozgás, tehát általában a vizuális hatások jutnak érvényre, a mozgóképfilm kifejezőtörvényéből is következik. A hangnak jelen technikai közvetítése mellett annak árnyalóképesége, egyáltalában kifejezésbeli gazdagsága elvész. A beszéd ritmikája menthető még át hiánytalanul, a filmszínész éppen ezért erre helyezi a fősúlyt. Az igazi, meggyőző erejű játék azonban végeredményben a kimondott szó és a helyesen alkalmazott gesztus harmóniájában rejlik.

A színpadi játék mindig a közönség felé tendál, tehát van benne va-

lami reliefszerű. A színpadnak hiába van mélységi tere, amit a rendező igyekszik is a játék érvényesülése szempontjából kihasználni, a játéknak mégis csak a közönség nézőpontjának megfelelő sík felé kell kifejezésre jutni. A filmjáték nagy előnye ezzel szemben, hogy a közönség nézőpontja tetszőlegesen változtatható, illetőleg a legelőnyösebben kihasználható. A filmjáték tehát, hogy a képzőművészeti hasonlatnál maradjunk, a kerek plasztikához hasonlítható. Ez nem mond ellent annak a ténynek, hogy a vászonra vetített kép végeredményben mégis csak síkszerű, mert itt nem erről, hanem magáról a játékról van szó.

A nézőpont azonban nemcsak a látószöveget illetően, hanem a mélységben is változtatható. A közeli, nagyfelvételek lehetősége speciális feladatok elé állítja a színészt, akinek olykor csak az arca, vagy éppen csak a keze játszik. A filmszínész játékát éppen ezért a mozdulat differenciáltsága és gazdagsága különbözteti meg színpadi társától.

Végül essék néhány szó a filmjáték stílusáról is, melynek figyelmen kívül hagyása miatt látható a filmekben oly gyakran stílustörés. A játékban szorososan a darab műfajához, illetőleg stílusához kell idomulnia. Jelen stílustörésvégek mellett a naturalista játékmódorhoz, mely mindig egyedet ad, nem pedig típust. És itt téved sok, egyébként jó színpadi színész, aki a színpadon kialakított, jól bevált figuráját igyekszik a filmre átvinni, természetesen a művészi hatás rovására. Nem akarja belátni, hogy színpad és film rá nézve végzettszerűen különböző terep.

KÖTELEZŐ HIRADÓK

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 134.408/1939. IX. ü. o. sz. alatt a Magyar Film Iroda R. T. igazgatóságához a következő rendeletet intézte:

„A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a Magyar Film Iroda R. T. által készített 797. 798. számú Magyar Híradó című filmfelvételeknek s az azokat kibővítő külföldi események filmsorozatának az ország összes mozgóképüzemeiben való lejátszását elrendelte A kölcsöndíjakat a 132.202/1939. IX. számú VKM. rendelet szabályozza”.

báró Wlassics Gyula s. k.,
államtitkár.

Üsd a mozist!

Irta:
MORVAY PAL
a MMOE ügyv. alelnöke

A filmgyártás feltámasztása érdekében indított mozgalom újabban ismét veszélyesen mellékvágányokra csúszik. Célravezető elgondolások helyett az jött divatba, hogy a felhasználók nagy része — és ez alól sajnos bizonyos vonatkozásban (améta, jegybélyegzés, pótfillemek) még a Kamara elnöke sem kivétel —

a mozisokban jelöli meg azt a bűnbakot, amely a filmgyártás váratlan összeomlásáért felelős, illetve amelynek megrendszabályozása az összes kérdéseket megoldaná.

Ez a beállítás nem csak méltatlan és igazságtalan, hanem könnyen meg is cáfolható. A filmgyártás virágzott idáig, az eddigi kölcsöndíjfeltételek mellett, most nem változott semmi a gyártók, illetve a kölcsönzők hátrányára, hiszen egyik mozis sem akar kevesebbet fizetni, mint eddig, viszont javultak a bevételi lehetőségek a Felvidék és Kárpátalja visszacsatolásával és még sincs filmgyártás.

A mozisokat az utóbbi időben az újabb terhek egész sorozata sújtotta.

Szociális terhek (magasabb fizetések, szabadnapok, fizetett szabadság) kötelező magyar rövidfilm-százalék (melynek konjunkturáját az érdekeltek a mozisok kárára alaposan ki is használják) és főleg a most bevezetendő Repülő Alap megterhelés — nagy súllyal nehezdednek a mozi-szakmára.

A zsidótörvény folytán előálló változások ugyancsak lényegesen csökkentik a mozisok ellenállóképességét.

Mégis a vételi ajánlat: a filmkölcsöndíj — változatlan! Nem az értékesítésnél (a kölcsöndíjnál) van tehát a hiba, hanem a gyártásnál és ezt ott is kell orvosolni.

Zilahy Lajos elszámolási visszaélésekről, azok kiküszöböléséről és egyidejűleg 50 %-ig emelkedő filmkölcsöndíjakról beszél. Ilyen kölcsöndíjakat nem lehet fizetni, ezt bizonyítja a német mozik kötelező améta-kulcsairól közölt kimutatásom is. Ahol a túlélés verseny ilyen szá-

zalékokat termel ki, kitermelte a létért való küzdelem a visszaéléseket is.

Ha a filmesek annyira áhítoznak a kötelező amétaért, ám lásuk, de csak humánus százalékulcsok mellett, — természetesen a legszigorúbb ellenőrzéssel egybekötve. Megjósoljuk azonban, hogy ebből ismét nem lesz gyártás

és ha Zilahy Lajos a Süt a nap számadásait átnézi, bizonyára megállapíthatja, hogy éppen a százalékos alapon történt kihelyezéseknél volt olyan kiesés, amely a film ráfizetését eredményezte.

Segítség helyett tehát mindenki bűnbakkereséssel foglalkozik és

minden áron a szakma egyetlen még félig-meddig egészséges ágazatát akarja agyonütni, nem gondolva a következményekre.

A különböző megnyilatkozások között valóságos oázist jelentenek Kozma Miklós nyilatkozatai, aki szintén rámutat a mozisok teherbíróképessége megóvásának szükségességére és nyíltan is határozottan a Hunnia Filmgyárra háritja a felelősséget. Rögtön fel is ajánlja a segítséget minden külön kedvezmény kérése nélkül, ő garantálja a gyártást, ha dolgozni engedik.

Hát már ez is lehetséges? Kozma Miklós gyáranak nem szabad dolgoznia azért, mert csak az ő hideg realitásával lehet bizonyítani, hogy bizonyos intézkedések nélkül nem lehet gyártás!

Most már odáig fejlődtek a dolgok, hogy az illetékeseknek sürgősen intézkedniök kell a filmgyártás ügyében. Mi, mozisok hisszük és reméljük, hogy nem hagyják magukat megtévesztetni a jelszavas kórustól, a szakértelem nélküli szakemberek szaktanácsaitól, hanem

annak fognak hinni, aki eredményes munkájával hivatottságát már bebizonyította és — legalább is dolgozni engedik. Ha így lesz, — filmek fognak készülni, ha másképp, — csak rendeletek.

Abban a nagy sajtókampányban, amely a magyar filmgyártás körül az elmúlt napokban megindult, a legkülönbözőbb megoldás-tervezeteket hallottuk, egyben azonban mindenki egyetért: magyar filmnek lennie kell. A magyar film létkérdése a mozik érdeke is, amelyek a magyar film hiányát, főleg a vidéken, nagyon megéreznek. Amikor tehát különféle javaslatokkal, különböző helyekről igyekeznek a magyar filmgyártás kátyúbarekedt szekerét kiemelni, senkise a mozikat vagy a mozisokat akarhatja bántani. Legkevésbé célja ez a Kamarának. Hiszen mindenki nagyon jól tudja, hogy a magyar filmgyártásnak a mozisokra, mint forrásra szüksége van. És erre a forrásra, éppen azért, mert értékes a magyar filmgyártás szempontjából is, azoknak is vigyázniok kell, akik a filmgyártás érdekeit védik.

Az elmondottnál fogva tehát reméljük, hogy a magyar filmgyártás érdekében történő intézkedések meghozatalakor az illetékesek alaposan mérlegelni fogják: meddig mehetnek el, hogy a mozisok teherbíróképességét csak igazságos és méltányos határokig vegyék igénybe. A szerk.

A

R E X

filmkereskedelmi kft. ez úton is tudatja t. üzletfeleivel, hogy filmjeit további forgalmazás céljából a

HELIKON

filmvállalatnak
(VIII., Röck Szilárd-u. 24.
Telefon: 133—705)

adta át. Ezért kéri a t. üzletfeleket, hogy mindennemű filmügyben szíveskedjenek az említett vállalathoz fordulni.

KULTÚRFILM

A vadászfilm sikere
Németországban

Az 1937-ben készült *Vadászat Magyarországon* című kultúrfilm, mely a *Külkereskedelmi Hivatal* irányítása mellett a legnevesebb magyar vadászati szakértők bevonásával egy évig készült és az 1938. évi velencei filmbiennalén érmet nyert, két részben kerül bemutatásra Németországban. Az átdolgozott első rész a napokban jelent meg a *Bavaria-Filmkunst* forgalmazásában a *Kurfürstendammon* és a *Friedrichstrassen* lévő *Ufa*-mozikban, mint a *Szegény milliomos* kísérőfilmje és a német szaksajtó szerint osztatlan sikert aratott. A kritika kiemeli a film külön érdekességét, hogy nemcsak filmezték az állatokat, hanem a vadászati részeket is érdekes módon örökítették meg, amellet, hogy tájképileg is igen szép munkát végzett az operátor.

ÚJ SEXUÁLIS TÁRGYÚ FILM!

A DÉCSI és KAMARA filmszínházak nagy sikere!

VESZÉLYBEN AZ ÉLET

(A szenvedély hajótöröttjei)

Az amerikai Columbia filmgyár izgalmas filmkülönlegessége
Nagy felvilágosító film

Csak 16 éven felülieknek!
Siessen előjegyezni a nyár legnagyobb üzletfilmjét!

KÁRPÁT FILMKERESKEDELMI K. F. T.

Erzsébet-körut 8. II. emelet Telefon: 340-350.

HIVATALOS RÉSZ FILMKAMARA

BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 69

TELEFÓN: 113-305

A KAMARA ÚJ HELYISÉGE.
Augusztus 1-én új helyiségbe költözik a Kamara. VI. Bajza-utca 18. sz. alatt nyílnak meg az új hivatalos helyiségek, amelyekben a fenti időponttól kezdve folytatni fogja működését a Kamara.

Sajtópert indít a Kamara.

A Kamara filmfőosztályának válaszmánya július 15-i ülésén többek között foglalkozott azokkal a sorozatos sajtótámadásokkal, amelyek az utóbbi napokban érték a Kamarát. A válaszmány úgy határozott, hogy mindazon napilapok ellen, amelyekben a közelmúltban a Kamara tekintélyét sértő és a való tényállást tudatosan elferdítő cikkek jelentek meg, a Kamara ügyésze útján a sajtópert haladéktalanul folyamatba teszi.

Az operatőrök magyarországi működésének egyöntetű szabályozása érdekében a Kamara július 15-én megtartott válaszmányi ülése úgy határozott, hogy amennyiben egy filmvállalat idegen állampolgár operatőrrel készített Magyarországon riportfelvételeket, a Kamara a felvételek érdekében szükséges gyorsaságot s egyéb szempontokat méltányolni kívánván, ilyen esetekben eltekint az előírt munkavállalási engedély kiadásától, de felkéri a filmvállalatot, hogy a működést a felvételek megkezdése előtt esetenként bejelentse. Abban az esetben viszont, ha a vállalat magyar állampolgár operatőrrel dolgoztat, kizárólag kamarai tag operatőröket alkalmazhat.

Tagfelvételi helyesbítés. Folyó hó 8-án megjelent 21. számunkban a július 4-i válaszmányi ülés tagfelvételéről beszámolva, tévedés csúszott be h iradásunkba, amelyet ezúttal helyesbítünk. Arató Zoltán dr. nem az I., hanem a III. csoportba, Novák Géza pedig nem a II., hanem az V. csoportba vétetett fel.

Helyesbítés. A Kamara közgyűléséről szóló multheti tudósításunkban Cseille Lajos főtitkár beszédét ismertetve, tévedésből azt írtuk, hogy a kamarai segédhivatal 640 ügydarabot tart számon 6400 ügydarab helyett és hogy a számvevőség *avult* rendszerű könyveléssel vezeti a Kamara elszámolását *evolút* (amerikai rendszerű) könyvelés helyett, amit ezúttal helyesbítünk.

Párisi levél

1939. július hava.

Tegnap még új, szeniális, megdöbbenítő találmány volt, 24 órával később természetesnek vett, szürke, hétköznapi szükségleti eszköz...

Még élénken visszaemlékezünk Bleriot, Wright első repülőkísérleteire. Néhány évtizeddel utóbb az internacionális üzletember életében a repülőgép ugyanazt a szerepet tölti be, amit a nagyváros körforgalmú villanyosa, mely a környék lakosságának naponta megisméltődő ingadozását bonyolítja le.

Vajjon hogy nélkülözhetjük ezt a nagyszerű találmányt, amely a technika korának mesebeli varázsszönyege, amellyel 5 óra alatt Párisban lehet az ember!

De legyünk tárgyilagosak. Nem mindig olyan egyszerű valami felkapaszkodni erre a varázsszönyegre...

Az utolsó pillanatban kaptam értesítést arról, hogy hétfőn reggel 10-re Párisban kell lennem.

Hogy riportomnak ez a része se legyen unalmas, az elindulásommal kapcsolatos eseményeket távirati stílusban vázolom:

- Kérek egy repülőjegyet holnap déli 1-re Párisba!
- Csak Brüsszelig adhatok, vasárnap nem megy gép Párisba.
- És onnan?

— Hajnalban vasúton tovább.

— Mibe kerül?

— Brüsszelig 300 pengő.

Nem volt más lehetőség, kénytelen voltam ezt a vonalat igénybe venni, bár ennyi idő alatt és ennyi pénzért Párisba ér az ember.

Háromszori átszállás után — nem mondhatom, hogy álombaringató csendes utunk lett volna, — este 1/29-kor nagy kanyarral érkezünk Brüsszel fölé.

Néhány szélességi fokkal Budapest fölött ilyen időtájt már júliusban is meglehetősen sötét van. Számtalan apró, mécszerű valamit láttunk a lábunk alatt, közbe-közbe nagyobb fényfoltokkal. Szép, színes kaleidoszkóp, de mi ehhez képest Párisba érkezni este 1/211-kor, amikor az angyalok éjszaka kára flitteres, sötétkék bársonyfűgönnyel már betakarták az égboltozatot...

Sohasem felejttem el ezt a lenyűgöző látványt. Ötmillió város, tízandéri kivilágításával, megszámlálhatatlan neonreklám-fényével olyan álomszerű, amit méltatni, jellemezni és megrajzolni képtelen vagyok. A festőket kellene felvinni este Páris fölé másfélezer méterre, csak azok ecsetje van beállítva ilyen színdús mozaik megörökítésére.

*

Kedves és szinte megható élményben volt részem Brüsszelben. Gyalog mentem a repülőársaság városi irodájától a vasúti pályaudvarra, hogy egy

kissé körülnézsek ebben az ó-német stílusban épült miniatűr metropolisban. (Hogy őszinte legyek, nem is volt belga frankom kocsira; csak a pályaudvaron tudtam pénzt váltani.) Az egyik utcából élem kanyarodott őt, magyarul beszélő, szerényen öltözött leány. Nem álltam meg, hogy meg ne szólítsam őket. Lehetetlen leírni, milyen örömmel fogtak körül. Magyarországból oda szakadt „háztartási alkalmazottak” voltak, akik másfél-két éve élnek már itt. Érdeklődtek az „otthon” után. Fátyolos lett a szemük, amikor röviden tájékoztattam őket a legutóbbi hazai eseményekről.

Elkísértek a vasútra, sőt ők alkudtak helyettem a pénzváltásnál (milyen jól tudnak már franciául!). Mindenféle-kép szolgálatomra igyekeztek lenni. Nehezen búcsúztak el, de nekem is jól esett 2000 kilométernyire Budapesttől magyar szót halítani...

*

Nagyon sokan vagyunk idekint, akik a francia anyag iránt érdeklődünk. Vannak közöttünk merészek, akik a gyártás alatt lévő filmeket vásárolják meg anélkül, hogy talán egy fotót is láttak vagy láthattak volna, vannak — az óvatosabbak, — akik a kész filmekből válogatnak.

Ez a nehezebb esete az eféle párisi kirándulásnak.

Tudni kell ugyanis, hogy a francia fiemek közül rengeteg készül kizárólag

M O Z G I

SZERKESZTI: MORVAY PÁL, A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE
MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGDÉLYESEK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

Közérdek és magánérdek

Irta:

SZÜTS GYÖRGY

a veszteprémi VÁROSI HUNGÁRIA MOZGÓ vezetője.

A filmszakma örvendetes, értékes és magyar nemzeti irányú fejlődésének további útját, kitartó lelkesedéssel, tántoríthatatlanul, fáradságot nem kímélve keresi-kutatja a szakma minden érdemes tagja, élükön azokkal, akik egy-két évtizedes munkájukkal beigazolták hivatottságukat. Az eredményre vezető intézkedések megalapozásánál nem nélkülözhető az ide irányuló legkisebb érték sem. Ez indít tehát arra, hogy a cél érdekében elgondolásaimat ismertessem. Ezek gyakorlati

kútforrása mindenekelőtt természetesen a filmkölcsönzés és bemutatás területéről származnak.

A figyelmet a mozgóerők lényegére irányítva, röviden megállapíthatjuk, hogy ennek a közérdekű kultúriparnak eredményét, a számos értékes egyénsorozat összetett munkáját eddig főleg magánérdekű irányították, befolyásolták. Magánérdekűen szervezett vállalkozások létérdeküknek szemelött tartásával és egyéni körülményeiknek megfelelően terveztek, építettek alkottak, dol-

goztak, és ehhez kellett a közéletnek formálódnia. A közérdek mindenkor csak második helyen számíthatott, ha egyáltalán tekintetbe vették vagy ha magánérdekű kényszerhelyzetben éppen tudatosan ellene cselekedni nem kényszerültek. Első helyen egyéni elgondolásokkal, feltevésekkel kezdtek munkájukba és közérdekű vonatkozásokban csak az eredmény sikeréhez mérten és szükségesen később került az mintegy feldíszítésre, ha egyáltalán erre sor kerülhetett, azonban tovább is az egyéni érdek minél hathatósabb biztosítása volt és maradt a főcél és munkáltatott ki a lehetőség maximumára a közérdek területein, annak rovására. A szabadverseny rendíthetetlen hívei és azok csoportjainak egymással — sokszor csak kifelé-

„saját használatra”. Nem is számítanak arra, hogy ezeket a külföld is megvegye. Már a költségkeretet is ilyen értelemben állítják össze. Persze a külföldi vevő ezt nem tudja, — nem is tudhatja! — ráveti magát az anyagra: néz reggeltől-estig. Fáradságos robot, de legalább nem éri csalódás. Amit megvett, minden valószínűség szerint üzlet is. Mert „biztosra” venni egy filmet? ... Közel 30 éve „dolgozom a szakmában” és még ilyen időben mindenestre tekintélyes mult után is csak a következő vallomást tehetem: azt már tudom, mi nem kell a nagyközönségnek, csak azt nem tudom, mi kell. (Talán újabb 30 év után ezt is megtanulom!) Természetesen relative nem szabad válogatni, vagyis a gyengébb anyag közül a legjobbat. Az ember délelőtt a vetítőknél ül, délután és este elmegy a város periferiáin lévő moziba is, hogy — ilyenkor szezon után — a reprizen, vagy X-ik héten ott játszott filmeket megtekintse. Éjjel 1 óra tájt vetődik haza a szállodájába. Azt hiszem, a fél lába még kilóg az ágyból, máris alszik. (Feltéve, hogy alválnak lehet nevezni ezt a tetszhalott állapotot.) Reggel 4—5-ször ébreszti a hotelszolgá, amíg végre feleszmél, hogy tulajdonképpen hol van és miért van ott, ahol van...

Ezzel szemben Pesten — irigylik a kiutazó filmeseket és mozisokat: milyen jó dolguk van Párisban... ahol olyan szépek, édesek és szerelmesek a nők...

Nők? ... Többszámban...

Aki komoly üzleti ügyben jár ki Párisba, az már odahaza kihúzza szótárából ezt a szót: „nő”.

*

Őszintén meg kell mondanom: nagyon sok filmet vettek meg a pestiek „lábán”. Mire való ez? Miért kell úgy sietni? Láttunk már igen neves együttessel bíró filmeket megbukni annál az egyszerű oknál fogva, mert nem sikerültek. Aztán meg: szükség van-e arra, hogy a nagy túlekedéssel felverjük az árakat? A tavalyi licenzdíjak lényegesen — 20—25%-kal — megrágultak, ami részben ennek az üzleti politikának is a következménye. Az ilyen vak-kötéseknek súlyos reakciója lehet, mert ha az idei termék minősége a tavalyinak alatta marad, elveszítjük a nagyközönség bizalmát a francia filmek iránt. Csak azért, mert ezideig a francia anyag bizonyos fokig üzlet volt, az ilyen üzleti mentalitás ellenkező eredményt szülhet, márpedig a világpiac annyira összezsugorodott, hogy aminek értéke van, azt konzerváljuk és óvjuk meg. A jövő szezon fokozódó közterhei fokozott óvatosságot követelnek, aztán meg mit tudjuk előre, milyen gazdasági viszonyok várnak reánk? ... A filmek kiválasztása épp az érintett oknál fogva kettőzött gondosságot igényel; ez a vásárlási roham, ami most folyik, igen súlyos konkurrenciáknak veti előre árnyékát...

Sajnos, most már késő az intellemt! A szakma érdekében örülnék, ha rossz sejtelmeim nem válnának valóra...

*

Valamelyik nap az egyik magyar vendéglőben ebédelt. A szomszéd asztalnál két pesti ebédelt: két szép fiatal nő, akik jó hazai szokás szerint hangosan beszélgettek. Bosszankodva felfigyeltem, mert másik szomszédjukra megjegyzéseket tettek:

— Egészen csinos ez a francia fiú — mondta az egyik, — csak a bajúszát elengedném!

— Miért? — kérdi a másik maliciózan. — Csiklandozna talán? ...

Hangos nevetés, aztán belemélyedtek az étlapba.

A két hölgy szomszédja, aki különben kifogástalan franciasággal beszélt a kiszolgáló személyzettel, hamarabb fejezte be az ebédjét és feltűnő hangosan — magyarul hívta a pincért:

— Kérem a számlámat!

Tabló...

A két hölgy a hajátövéig elpirult — még a túlzott kozmetika alatt is észre lehetett venni! — és fel sem néztek tányérjukról, amíg a „bajúszos francia” gonosz mosollyal az ajkán el nem hagyta az éttermet...

*

A szakma élete az egész világon egyforma! Akár nálunk — vagy Patagóniában, sőt talán még az Északi Sarkon

megjártzott — versengése és harca volt a jól kezelt ostor a tempó ébrentartására.

Meggyőződésem szerint az elkerülhetetlen átalakulás e téren, mely az összes eddig felmerült kérdések legmegfelelőbb és a gyakorlatban helytálló, eredményes megoldhatóságát kétségtelenül biztosítva szolgálná, az lenne, ha a Kamara intencióinak megfelelően, *egy a közös érdekeket legszélesebb határok között átfogó, szolgáló és egyben ezek kiszűrésére alkalmas, olyan semleges gyakorlati szerv létesülne, melyhez a magánérdekek — saját érdekeikben elkerülhetetlenül szükséges — korlátozott határok között kapcsolódhatnának.* Így a jelenlegi körülmények között ennek megfelelően sürgősen egy — például a m. kir. posta tárgyilagosságához hasonlóan működő — a filmek forgalombahozatalának lebonyolítását szolgáló (központi filmkezelő) intézmény volna létesítendő. Ez a szervezet talán bizományi alapon, egyébként teljesen függetlenül, a részére a MMOE és a Filmkamara által alkotott pontos és részletes szakmai törvényerejű bérleti és szállítási szabályzatnak megfelelően, egyben ennek a gyakorlatban való tárgyilagos biztosítását szolgálóan — működne.

Egy ilyen szervezet segítségével — országosan egygyé forrasztva — eredményesen és bátran lenne keresztlívhető minden felmerült általános közérdekű feladat megoldása. Ez a szerv volna hivatott a közérdeket és a szakmai érdeket a gyakorlatban egyaránt szolgálni, ennek révén minden közérdekű kérdés, újítás — csodálatosképpen nemcsak az elgondolásnál, de a gyakorlatban is — a töle várt eredménnyel járna. Ezek kikísérletezését pedig a lehető legkisebb kockázattal vihetné keresztül. Egy ilyen szervezet többek között a *Szakmaközi Döntőbírósgot* is nélkülözhetővé téve, annak célját is tökéletesen megvalósíthatná a gyakorlatban. Ennek segítségével az *általános améta-játszás* — az egyidejűleg elkerülhetetlenül bevezetendő és úgy a mennyiségre, mint minőségre vonatkozó *szabad választás* mellett, minden figyelembevehető és veendő érdeket (így a színházak egyéni körülményeinek megfelelően, az eddigi évenkénti filmrezi figyelembevétele mellett, külön megállapodásokkal rögzített améta-kulcs %-a) eredményesen megvalósítható lenne.

Ugyancsak a gyártás kiegyensúlyozott gazdasági biztosítása volna ezúton közmegegyezésre, legered-

ményesebben elérhető. E mellett a termés színvonalának, minőségének, sikerének, közérdekű és legeredményesebb biztosítása is mind kimunkálható, mely nemcsak minden a szakmában működőnek, hanem minden magyarnak egyaránt érdeke.

Lássuk, miképpen képzelhető el mindez a valóságnak megfelelően. Ehhez mindenekelőtt nagyjában az érdekcsoportonként nagyhorderejű, megoldásra váró kérdéseket kell figyelembevenni, hogy azok megoldását közérdekű közös nevezőre hozva, általános meglegedésre alkalmazhassuk.

Elgondolásom szerint ez a szükséges szervezet, a működésben lévő filmgyárakhoz példaként hasonlítva, azokat sokszorosán meghaladó módon kell, hogy a magánérdekek által elérhető és használható legyen, és ugyancsak a fennálló körülmények mellett az összesített erővel elérhető mindenkor legmegfelelőbb és haladónan modern felszereléssel kell, hogy rendelkezzen. Így szolgálja maximális készséggel és gazdaságossággal az összesség célját, a szervezéshez hozzáfűzők és igénybevevők érdekeit. Fenntartásának szükségletei tekintetében oly mértékben volna kötelezően megoldandó, mint

is, — Párisban is most van a nyári holszezon.

Így még a premiérek iránt is igen mérsékelt az érdeklődés, annak ellenére, hogy főleg a nagy színházak hűtése — hasonlóan az amerikai mozikhoz — üdítő oázissá varázsolja a nézőteret. Csak egy mozi kivétel, amely előtt hosszú sorban állnak az emberek, mintha ingyen osztogatnák a jegyeket: a „César” moziban egy „háci” filmet játszanak; egy német kémhistóriát, amiről az egész metropolis beszél. Warneréké a film, s mint értesülünk, épp olyan példátlan sikere van Amerikában is. Sajnálom, hogy nem volt időm megnézni, mert valószínű, hogy Pesten nem kerül műsorra...

*

Az idők jele! A Champs Ellysée egyik optikusánál a következő táblát láttam a kirakatban: „Si parla italiano!” „English spoken!” „Magyarul beszélünk!” — Nem érdekes? A város lakossága az idegenekkel együtt 5 milliót tesz ki. Még ebben az óriás számban is oly tekintélyes aránnyal részesednek

a magyarok, hogy már feltűntek, hogy már érdemes kitenni a kirakatba is: „Magyarul beszélünk!”...

*

A francia filmgyártás erős tevékenységet fejt ki a propaganda terén. Katonai, idegenlégiós, gyarmati kultúrfilmek tömegét készítik, amelyeket a mozik szívesen tűznek műsorra. Van köztük teljes előadást betöltő film (Trois de Saint-Cyr, Grande Inconnue), a legtöbbször azonban csak egyfelvonásos. Ma, a külpolitika ülfűtött légkörében a közönség szívesen fogadja ezeket a filmeket és már pergésük során is sűrűn csattan fel a taps: megértik a film átvitt értelmű jelentőségét is.

*

Egy pesti filmes autón jött Párisba. Szállodája olyan utcában volt, amelynek egyirányú a közlekedése. Kartársunk nem tudta, hogy az ilyen utcákban a parkolási oldal naponta váltakozik és fatális véletlenséggel 3 napon át állandóan a helytelen oldalon hagyta autóját. A harmadik napon már kora hajnalban rendőr állt a kocsija mellett: várta a „kihágót”. Érdeklődtem a szálloda portásánál, mennyivel bírságotlák meg a főbenjáró bűnöst. Azt mondta: legalább 500 frankkal.

Hogy tényleg mennyivel bírságotlák meg autós kollégámat, nem tudom, csak feltűnt, hogy aznap az ebédet — át-sétálta. Ügylátszik, valamit be akart hozni a büntetéspénzből...

A francia filmeknél nem ritkák a 6, 8, 10 hetes premier-en suite-ek. Próza magyarázata van néha ennek a „sikernek”. Nagy a konkurrencia a premier fronton (22-en, vagy 24-en vannak), miért is fix időre kényszerülnek kötni a filmeket és ezeket — akár tetszik, akár nem — műsoron is kell tartani! Éppen ezért feltűnő az a siker, amelyet egy amerikai filmvállalat könyvelhet el az „Elle et Lui” című filmmel — Charles Boyer és Irene Dunn főszereplésével, — amely már 24 hete egyfolytában van műsoron a „Normandie”-ben és — az el nem lankadó érdeklődést látva, — talán egy teljes évet is ki fog húzni.

*

Érdekes város ez a Páris. érdekes nép a francia! A levegő tele van háborús hírekkel, de azért a kávéházak, vendéglők, szórakozóhelyek zsúfoltak. Vagy — pszichológiai nyelven magyarázva e kétségtelenül igen feltűnő jelenséget, — ez annyit jelent, hogy ki akarják használni még a béke nyugodt napjait, ameddig lehet?...

A franciák ugyanis ószre biztosra veszik a háborút. Talán ez a magyarázata annak is, hogy a francia filmek kvalitása — legalább is az eddig elkészültké — kevés kivétellel alatta marad a távallyi produkcióknak, mondván: egy világegés kitérése küszöbén így is jó...

CASTIGLIONE HENRIK

Teljes moziberendezés
eladó
WITTMAN ANDORNÁL
CELLDÖMÖLKÖN

ahogyan például egy klinika vagy más közérdekű intézménynél ez észlelhető, mely az összesség egészségügyét szolgálja és nem zárja ki, hogy magánszanatóriumok szükséghez mérten ne működhessenek, de egészségesen szabályozza azok gomba módra való szaporodását (sokszor tiszavirág életre), amellet magas színvonalával, könnyen elérhetően rendelkezésre állva, nyújtana a legbiztosabb életfeltételeket.

Egy mozgóképszínház munkájának fő célja a rendelkezésre álló filmanyag minél szélesebb körben való elterjesztése, minél nagyobb anyagi erő elérése mellett. Az utóbbi eredmény igazolja egyben a végzett munka tökéletességét. Ezek alapján áll módjában a színházvezetőinek a közönség kézzelfogható birálatának megállapításával közvetíteni — sokszor saját felfogásával ellentétben is — a bemutatott műsor sikerét a szakma érdekelt részével, mint létfontartó fontosságú tényt jelezve.

Nem szándékom most részletekre kitérni, csupán a figyelmet kívánom ide irányítani. Ismertetésem csupán szakmai jártassággal feltétlen rendelkezők részére szólhat ebben a keretben, különben órákra és kötetekre terjedne. A mozgósínházak e munkájához (szervirozás) legfontosabbnak látom a szakma alkalmazkodó kiszolgáló készségét. Ebben jelezhető és állapítható meg példákra hivatkozva, egyes csoportosulások indokoltságának lényege, melyre állandó törekvéssel találkozunk úgy a multban, mint a jelenben egyaránt. Ilyen csoport eredményességének legnagyobb záloga a közös keretben való síma, zökkenésmentes, egyirányú, egymást támogató, alkalmazkodó, fenntartás nélküli együttműködés lehetősége. Ilyen esetben a közönség érdeke az összetartozóknál — uralkodva a magánérdekeken — feltétlenül érvényesülhet.

Améta esetén a bemutatás, vagy forgalmazás utolsó mozzanatáig megértő rugalmassággal állanak egymással sorsközösségben. A kapcsolódó magánérdekű csoportok munkája a közös keretben, a lebonyolítással karöltve teljes energiával egyöntetűen, csak a végcél szükségleteire irányulva dolgozhatnak. Így érik el és eddigi tapasztalatok szerint csak így érhető el a legjobb eredmény. Már pedig ez a mindenképpen közös érdek.

A fix áron való összeköttetés pedig csak az esetben közelítheti meg ezt a vállalkozási bátorságot serkentő, kockázat tekintetében pedig szükséges egyenlő biztonságot és a közös cél érdekében egyaránt a maximumra fokozott cselekvési éberséget és készséget — amit a részesedés esete egyébként magában hord, — ha a történetesen szembenálló két ellentétes érdekű fél, mondhatnám egyenlő erős érdeket képvisel. De a mozgósínházak 75 százaléka esetében a szembenálló felek adottságainál



fogva is mutatkoznak aránytalanságok, melyek általános kiegyenlítést biztosító módon való kiküszöbölése közérdek.

Az összesség érdekeivel igen súlyosan ellenkezik a másik kiküszöbölendő körülmény, mely a filmek értékelésének bizonytalanságából ered. Amikor a gyártónak fokozottabb mértékben van szüksége az utánjátszók és vidék esetleg jobb eredményére, csak az olcsó kihelyezés biztosítása marad meg. Hasonlóképp áll fordított esetben, ha egy kiugró filmet a bemutató színház közönsége és a kihelyező mint csúcsművet értékelt túl és emiatt vagy egyáltalában nem, vagy erősen megnyomorítva nyulhatnak csak utána. Ez a játék a gyártó közösség, de a közönség és a mozisok összességének érdekében is kiküszöbölendő. Ilyen a konkurrenciális helyzet kihasználásával

megnyomorított eset is, mely mind a tulajdonképeni közös cél kétségtelenül súlyos rovására vezet. A kereslet-kínálat elméletének használata itt a gyakorlatban szemben áll az alkotók törekvésének szükséges segítő, csiszoló, kialakító érdekével és céljával.

Itt említendő meg, hogy az ezzel kapcsolatos mérlegelésekhez szükséges felkészültséggel vajjon hány mozivezető rendelkezik a kisebb és többséget képező mozgósínházaknál? Ehhez az esetleg képességihiányhoz járul a tájékozatlanság, mely ennél a kis érdekeknél fokozottabb mértékben természetszerűen fennáll. Ennek kiküszöbölése ugyancsak a szerv felállításának szükségességére mutat. És pedig ennek érdekében oly formára kell gondolnunk, hogy az körzetenként csoportosítva maximumalisan kiküszöbölhető legyen. Egyes nagyobb vidéki városok alkalmas és tájékozott mozgósínházvezetői azt az energiát és időt, melyet eddig a kölcsönzéssel járó küzködésre és harcokra fordítottak, utóbbiakkal együtt erre a közös cél eredményességét kétségtelenül hatásosabban szolgáló állandó előbbrevívó felvilágosító munkára fordítsák a jövőben. Elgondolásaimnál e szükséges szerv megalapozásánál fontos és figyelembe veendő, hogy az eddig kizárólag magánérdekű munkacsoportok ezzel foglalkozó része az összességre milyen terhet jelentettek, mennyiben szükségesek ezek az összesítésnél és különös tekintet fordítandó arra, hogy az anyagi megoldásnál az összrezsiben milyen rész szorítandó részükre. Szociális szempontból, de legtermészetesebben is úgy kell megoldást keresni, hogy mindazoknak, akiknek megélhetése eddig is a szakmát terhelte, továbbra is lehetőleg az eddigi mértékben hely biztosíttassék ennél a megoldásnál is. Legfeljebb a gazdaságosabbátétel folytán kevesebb munkával érhetik azt majd el, vagy állandó biztonság mellett jobban eloszolva, kisebb tételekben jutnak biztonság birtokába. Egyes filmek forgalombahozásánál mutatkozó fentiekben vázolt aránytalanságok leépítésénél lehetséges lesz egy ilyen tárgyilagosan működő szerv útján a kockázat biztosításának eredményes figyelembevétele, míg e rendszer mellett a nem remélten kiugró nagy sikerek kihasználásának terhére, a sikerte-

lenségek elkerülhetetlen ráfizetéseinek kiegyensúlyozása keresztülvihető.

A szabad műsorválasztás feltétlen biztosítandó, mert elsőrendű közös érdeke a színvonal kiválasztódásának, hogy minden mozgószínház a rendelkezésre álló teljes anyagból az ő területére legeredményesebbhez akadálytalanul hozzájusson, sőt ebben támogatni is kell magasabb tapasztalattal bíró szaksegítséggel, mely minden körülmények között a minőségi kiválasztódást fogja eredményezni. Arra pedig, hogy a szervirozás megfelelő, pontos, állandó kidolgozásával országos viszonylatban milyen eredmény remélhető, arra példa többek között dr. Erdélyi István kartársunk *Ne sírj édesanyám* című filmjével elért eredménye.

Ugy a fővárosi, mint a vidéki mozgószínházaknak az amerikai cégek ismert beosztási versenyéhez hasonló és az évi teljes bruttó-bevétel alapján történő tárgyilagos osztályozása alkossa a bemutatás sorrendjének alapját.

Magánérdekeket nem sért, ha a körzet-gócponatok hitese engedélyeseiből összeállított esküdtzsékszerű szakbizottság által megállapított, az utolsó három év filmrezi-átlagának megfelelő filmszínházakként egyenlőleg rögzített részesedési kulcs nem válik ismertté. Ehhez volna egyben alkalmazandó járulékként a közteher, zenejogdíj stb. A központi szerv tárgyilagos munkája alapján kimutatva, a szaklap a filmek tartalma és kritikája mellett rendszeresen közölné a filmek elért pontos bruttó kölcsöndíjforgalmát a körzet-gócponatok eredményeinek külön megjelölésével. Egy ilyen láztábla a gyártásnál, a forgalmazásnál rendkívül hasznos útmutatásul szolgálna.

Az eddigi kölcsönzőkből megmaradó produkciók termése az előállítási vagy vételár ismertetése nélkül forgalombahozásra egyforma eséllyel adhatná csak át anyagát forgalmazásra. Közérdekű tárgyilagos szaktájékoztató és szabad választás mellett a tökéletes kiválasztódás feltétlen bekövetkezik. Minden átadott film benne rejlő értékének megfelelő sorsra jutna. Az érvényben lévő rendelkezések a gyártandó magyar filmek kontingensét szabályozzák, míg azok forgalma a behozatalt szabályozza.

A gyártásnál és főleg a külföldi bevásárlásoknál az anyagi lehetőségek mérlegelése helyébe kizárólag a szaktudás és érzék megérdemelt sikere és eredménye lépne.

A szaklap a közléseit a fűzésből könnyen kioldható formában, iratgyűjtőben, alfabetikus rendezhető sorrendben való regiszteres gyűjtésre alkalmasan eszközölje. A közlés ölelje fel részletesen az egyes filmek forgalombahozásának rendelkezésre álló reklámanyagot, mely a gyártók és közönség érdekében a mozgószínházak rangja szerinti mennyiségben — olyan elmaradhatatlanul mint a cenzuralap — volna felhasználandó.

Végül mindezek a gyakorlatban való pontos keresztülvitelének megtörténtét a Központi Filmkezelő kéllően kiépített és a jelenlegi mozgóképzemek ellenőrzésére kiküldött miniszteri biztosok munkájához hasonlóan működők útján tartaná fenn a legszakosított ellenőrzés mellett. Ez pedig életképesen a körzetek hitese szakképzett engedélyeseinek bevonásával oldható meg gazdaságosan.

Az egyes körzetek mint külön gócpontok volnának megszervezendők, illetve kiépítendők, melyek mint a fővárosi központ azonos képességű fiókjai működnek.

Kartársaim! Ezeket kell tenni mindnyájunknak egyetemes és az ország érdekében.

Meggyőződésem: ha mindezek lavinaszerű, hiánytalan egyöntetű keresztülvitele érdekében keresztényi hivatásszeretettel, fanatizmussal és kitartással együttműködünk vállalva, mindenkj a maga helyén — de azonos munkakörben egymás között versengve az eredmények tökéletességében és főleg teljes figyelmünket csak a saját munkánkra és az ahhoz szükségesekre irányítva, úgy olyan lesz az együttes végeredmény, mint az nálunk, Veszprémben már megfogható.

Adja Isten, hogy országosan így legyen!

Családi pótlék

Az 1938. december 31-én kiadott 56.000/1938. Ip. M. számú rendelet intézkedett az iparban és kereskedelemben alkalmazott munkások gyermeknevelési pótlékáról. Bár a rendeletből magából következik, hogy a mozgószínházakra nem vonatkozik, a Mozi Egyesület fölös óvatosságból mégis megkereste az Iparügyi minisztériumot a rendelet értelmezése tekintetében. A megkeresésre az Országos Ipari és Bányászati Családpénztártól az egyesület ma az alábbi választ kapta:

„2195/1939. sz. Magyar Mozgóképzemengedélyesek Országos Egyesülete Budapest, VIII., Csokonay-u. 10.

F. évi június 2-án kelt és az Iparügyi Miniszter Urhoz benyújtott érdeklődésére értesítem, hogy a mozgóképzemvállalatok, miután sem ipart sem kereskedést nem folytatnak, az 1884. XVII. t. c. és az ezt kiegészítő törvények hatálya alá nem esnek, s így a mozgóképzemvállalatokra az 1938: XXXVI. t. c. nem vonatkozik.

Budapest, 1939. évi július hó 13-án.

(Olvaszhatatlan aláírás) sk. miniszteri osztálytanácsos igazgató.

A felvidéki engedélyek ügye

A tengeri kigyóként húzódo felvidéki mozi-engedélyezések ügyében újabb vész hírek nyugtalanítják az érdekelteket és a szakmát is. Az elterjedt hírek az összes mozi-engedélyeket (tehát a falvakat is) kényszerítve 2—2 engedélyesnek fogják kiadni, holott egy-egy ilyen falusi mozi-engedély még egy személy eltartására is kevés. Így valóban több igényt fognak kielégíteni, de egyik igénylő sem lesz megelégedve és a felvidéki mozik még kevésbé felelhetnek majd meg ama hivatásuknak, hogy a magyar filmgyártás pillérei legyenek.

A premiermozik műsora:

ATRIUM
CITY
CORSO
DÉCSI
FÓRUM
KAMARA
OMNIA
RÁDIUS
ROYAL APOLLO
SCALA
URÁNIA

Condor Légió
Mr. Moto
Csodálatos szerelem
A sejk fia
Pénc áll a házhoz
A sejk fia
Mr. Moto
Nehéz az élet
NY ÁRISZ ÜNE T
Pénc áll a házhoz
Condor Légió

VII. 7-től
VII. 15-től
VII. 19-től
VII. 22-től
VII. 21-től
VII. 22-től
VII. 15-től
VII. 22-től
VII. 21-től
VII. 6-től
Ufa
Fox
Hunnia
Palatinus
Atelier-Fono
Palatinus
Fox
Metro
Atelier-Fono
Ufa

ÚJ FILMEK

Veszélyben az élet

(A szenvedély hajótöröttjei)

(Damaged Lives)

Főszereplők: Dian Sinclair és Lyman Willams.

Gyártotta: Columbia, 1938.

Beszél: angolul.

Magyar szöveg: Dr. Karla Béla.

Hossza: 2088 méter.

Cenzura: felüli.

Kölcsonzó: Kárpát.

Bemutatta: Décsi, Kamara, július 15.

*

A modern filmtörténet a következő problémákat érinti: A sexuális és a tiszta lelki szerelem a napi élet tükrében. A szerelem egészségtana. Mikor nősüljön a férfi? Menyasszony, vőlegény és a harmadik. A boldog házasság titka. A fiatalkori meg gondolatlanúság következményei. A házasság és a házasságon kívüli szerelem stb.

*

A szokásos úgynevezett szexuális filmek pikantériájának reklámjával indult újdonság a kánikula ellenére is érdeklődést tud kelteni. A film a maga nemében érdekeset, tanulságosat nyújt és nemes feladatok megoldására hivatott.

Mr. Moto a kalózkok szigetén

(Mr. Moto on Danger Island)

Irtta: W. Conselmann

Rendezte: Herbert J. Leeds

Főszereplők: Peter Lorre, Jean Hersholt.

Gyártotta: Fox, 1939.

Beszél: angolul.

Magyar szöveg: Pásztor József.

Hossza: 1957 méter.

Cenzura: aluli.

Kölcsonzó: Fox.

Bemutatta: City, Omnia, július 15.

*

Egy Portorico szigetére tartó hajón utazik Mr. Moto és összebarátkozik egy birkózóval, Twister Mc Gurk-vel. Dzsudzicu-fogásokra tanítja, de közben rosszul lesz, vakbélrohamokkal ágyba kerül. Az érkezéskor hordágyon viszik Mr. Motót a mentőkocsiba, miután bemutatkozott a sziget parancsnokának, Bentonnak és a rendőrség vezetőinek. Castle ezredes, a városi rendőrség fejtét Benton parancsnok pihenni akarja küldeni, mert kimerült a hajzában a gyémántcsempész-társaság után, melynek nyomai a szigetre vezetnek. A nyomozás eddig eredménytelen volt, mert a rendőrség minden lépéséről tudomást szereztek a csempészek. Ezért kért egy másik nyomozót Washingtonból Benton parancsnok. Először Graham felügyelőt küldték ki, de őt meggyilkolták. Így került a sor Mr. Motóra. Alighogy a mentőautó elszállította Motót,

megérkeznek a mentőautó emberei, elmondják, hogy megtámadták őket, tehát Mr. Motót elrabolták. A mentőautó üldözésére indulnak. Mire elérik a garázsnál, már csak Mr. Motót és barátját, a birkózót találják. A japán detektív elmondja, hogy gyanakodott és azért tetette magát betegnek. Heves küzdelem után megszabadultak elrablóiktól. A rendőrségre hajtának, hogy tisztázzák, kitől tudták meg a csempészek, hogy Motó betegnek érkezik. Castle ezredes, Gordon felügyelő és Sutter, egy hajótársaság feje tudott a dologról. Sutter erősen követelte a csempészek leleplezését és segített az ezredesnek a nyomozásban, mert az ő hajtóit is gyanúsították. Ezen a nyomon nem lehetett elindulni. Benton parancsnok estélyén, ahol a parancsnok unokaöccsének és az ezredes lányának eljegyzését ünneplik, Bentont meggyilkolják. A gyanú az ezredesre terelődik, de ő és lánya eltűnnek. Mr. Motó csempészek Salinas-mocsárbeli főhadiszállására. Itt találja Castle ezredest és lányát, akiket a banditák elraboltak. Mr. Motó segítségért megy. Mikor a rendőrséggel visszatér, észreveszik, hogy Dahlen, a helyettes csempészvezér egy csónakon menekül. Sutter lelövi. Motó estére igéri a rejtély megoldását, mikor Dahlen vallani tud. A kijelölt időpontban benyitnak a betegszobába és Dahlent, szívében a törrel, holtan találják. Motó is megjelenik és bejelenti, hogy a gyilkos már őrizet alatt van. Már hozzák is Suttert. A japán detektív elmondja, hogy Dahlen már a csónakban halott volt, csak csaláteknek rendezte így a dolgot, hogy Sutter ellen bizonyítékot szerezzen.

*

A most már Charlie Chan örökébe lépett japán mesterdetektív ezúttal is biztos kézzel oldja meg a megoldhatatlannak látszó feladatot: százfelé ágazó csempész-hálózatot leplez le. A mese izgalmas, bár talán túlságosan komplikált. A magyarszarmazású Peter Lorre ez alkalommal is bebizonyítja tudását és ügyességét. Jó szerep jutott még a kitűnő Jean Hersholt-nak.

Csodálatos szerelem

(Die grosse und die kleine Liebe.)

Irtta: Heinz Oberlander

Rendezte: Baky József.

Főszereplők: Gustav Fröhlich és Jenny Jugo

Gyártotta: Tobis, 1938.

Beszél: németül.

Magyar szöveg: Váci Dezső.

Hossza: 2097 méter.

Cenzura: aluli

Kölcsonzó: Hunnia.

Bemutatta: Corso, július 19.

*

Erika, egy fiatal, életvidám, művelt leány a Lufthansa szolgálatában áll, mint légi lady és ebben a minőségében megismerkedik Louis Alexander főherceggel, aki inkognitóban utazik. A főhercegnek rendkívül megtetszik Erika és amikor Zürichben kiszáll, együtt tölti a leány estjét és kétségtelen módon bizonyítja be nemes érzelmeit. Erika azonban, aki csupán egy gazdag fiatalembert lát



TORDA JÓZSEF

Első magyar

diapozitív specialista

Kitüntette: Paris, Grand Prix

Reklámok

Üzemí tervezetek

Felolvasások diapozitívei

Fotónagyítások

BUDAPEST,

VII., Rákóczi-út 57/B

Telefon: 131-320

udvarlójában, nem tud hinni neki és az az érzése, hogy a férfi csak egy röpkte kalandot remél mellette. Az események fordultával Erika engedékenyebb lesz és szabadságát egy olasz fürdőhelyen tölti a férfival. A fiatalok szerelme itt már teljes lánggal ég. A leánynak nincs többé gátlása és egész bizalmával olvad fel egyre vehemensebb udvarlójával szemben. Egy este a moziba téved be a szerelmes pár és a világhíradóból tudja meg Erika, hogy aki olyan kitaróan szerelmes belé: Louis Alexander főherceg, Irina főhercegnő vőlegénye. A főherceg inkognitójának leleplezése után a leány elbűcsüzik a férfitől és összetört szívvel foglalja el régi foglalkozását. Louis Alexander főherceg úgy érzi, hogy nem tud Erika nélkül élni és ezért kijelenti anyjának, hogy a tervezett fenséges nászból nem lesz semmi. Az udvar megdöbbenve veszi tudomásul a főherceg elhatározását és mindent elkövet, hogy eltérítse öfenségét könnyelmű szándékától. Elhíreszteli a sajtóban, hogy egy kalandornő hálózába került a főherceg, akit meg akartak zsarolni. Louis Alexander most már férfiúi kötelességének tartja, hogy megvédje az ártatlanul meghurcolt leányt és végleg mellé pártoljon. Búcsút mond az udvarnak, tervezett házasságának, és Erikához siet, akit rövidesen feleségül vesz.

*

Egy inkognitó-főherceg és egy úgynevezett légi-lédi nyári szerelme, sok-sok romantikával fűszerezve zajlik le ezen a filmen, amellyel szemben nem lehet ugyan nagy igényeket támasztani, de amely a maga zsanérében kedveset, szórakoztatást nyújt.

TECHNIKA

SZERKESZTI: LÓHR FERENC

Új hívógép

Irta:

LÁZAR ISTVAN

okl. gépészmérnök,

a Hunnia Filmgyár hangmérnöke.

„Amíg egy filmszalag eljut odáig“, hogy a mozgóképszínházban a közönség szórakoztató eszközévé váljék, három különleges munka-, illetőleg gépcsoportot foglalkoztat.

Az első a *felvétel*. Utána következik a *kidolgozás*, hogy végül a *leadás* igazolhassa, vajjon jól dolgoztak-e mindhárom helyen a film műszaki emberei és gépei? A munka csak abban az esetben tökéletes, ha mindenki és minden a helyén volt, becsületes szívvel és tiszta lélekkel végezte dolgát és rendelkezésére állottak azok az eszközök, melyekkel jót alkothatott.

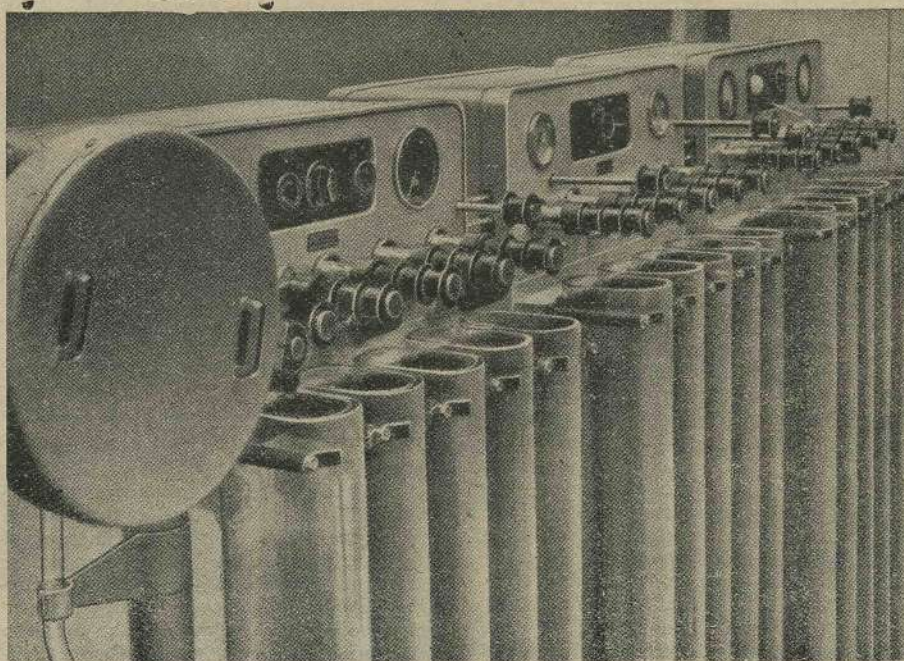
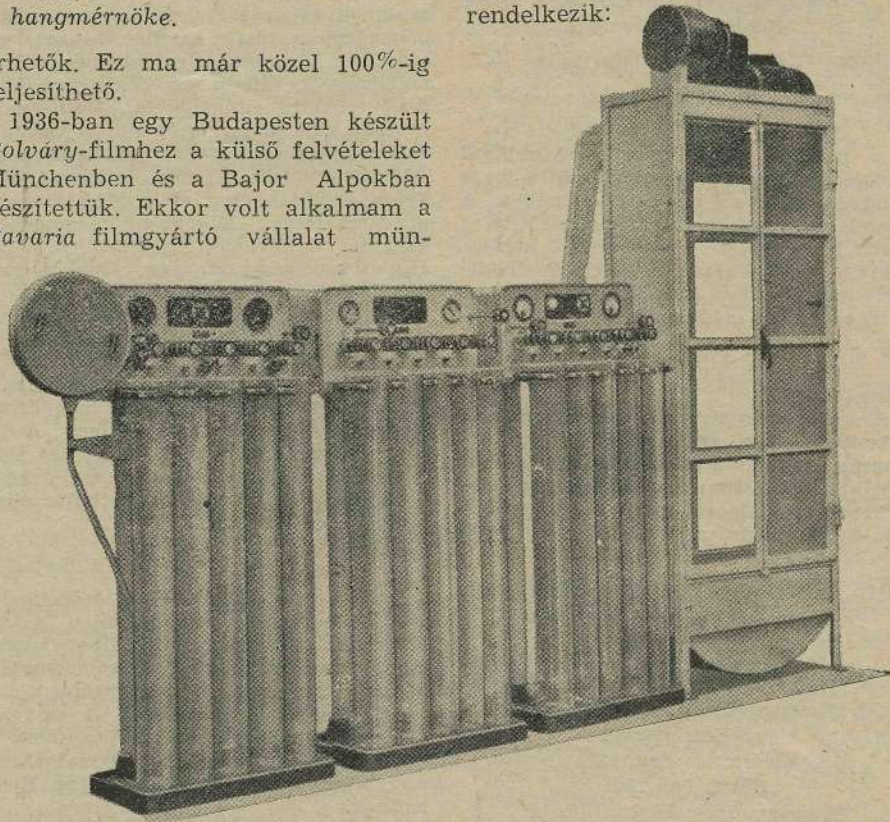
Ennek a film-munkaláncnak egyik fontos láncszeme a kidolgozás csoportjában az *előhívás*. Körülbelül 20 évvel ezelőtt jelentek meg Amerikában az első hívógépek. Utána 2–3 évvel Európa is követte őket. Azelőtt és még ma is sok helyen kézzel, keretekre illesztett filmszalagokat mártogattak az előhívó folyadékkal telt kádakba s voltak szakemberek, akik a gépek megjelenését ellenséges indulattal fogadták s azokat megbízhatatlannak minősítették. És joggal. Mert a régi filmnyersanyagok folyton változó minősége, a felvevőgépek, világítási eszközök, a hívógépek üzemi bizonytalansága, feltétlenül minden körülménnyel számoló s ezekhez alkalmazkodni tudó egyéni tudást és munkát igényelt, úgy, hogy a tömeggyártásra berendezett gépi munka esetleg jó volt egy pozitívmasolat hívására, de a költséges és felelősségteljes negatívanyag előhívási munkájára semmiesetre sem. Azóta azonban két évtized telt el. Folytonosan fejlődő, előrehaladó munkával és annak szép eredményeivel.

A filmszakmai munkának az az alapvető feltétele, hogy egyenletes anyagokkal, állandó jellegű s üzembiztos műszaki munkával, pontos és megbízható eredmények legyenek el-

érhetők. Ez ma már közel 100%-ig teljesíthető.

1936-ban egy Budapesten készült *Bolváry*-filmhez a külső felvételeket Münchenben és a Bajor Alpokban készítettük. Ekkor volt alkalmam a *Bavaria* filmgyártó vállalat mün-

cheni laboratóriumát is megtekinteni, amelybe akkor kb. 1 millió márkát fektettek. A filmelőhívást 3 gép végezte. 2 francia (Debrie) és 1 német (Geyer) gyártmányú volt. Összesen napi kb. 50.000 m teljesítménnyel. Ebben az időben az *Arnold* és *Richter* müncheni vállalat még nem hozta ki azt a hívógépet, amelyről az alábbiakban akarunk megemlékezni. Ez az önműködő hívógép, melynek legnagyobb teljesítményű egységéről itt közöljük a fényképet, a következő üzemi adatokkal rendelkezik:



REPRIZ

csak

ARANY FILMDUCCO-val

VALÓDI!

ARANY FILMDUCCO
BUDAPEST, VIII.,
DANKÓ-UTCA 22.

TELEFON: 149-489

Amint látjuk, 3 gépegység és 1 szárító kamra dolgozik, ez utóbbi elektromos fűtéssel és légszűrővel. A 3 gépegységben 15 nagy és széles üvegsőedény foglaltatik. Az első és második gépegység sötét helyiségben áll és a 10 üvegső a következő munkát végzi:

- 3 előhív,
- 1 vízzel mos,
- 3 fixál és
- 3 vízzel mos.

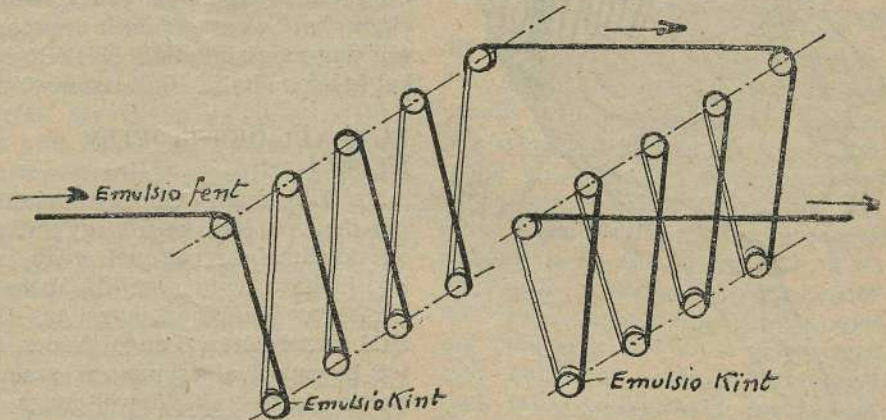
A 3-ik gépegység 5 csőedénnyel már világos helyiségbe helyezhető, mert itt már csak további és alapos vízöblítés történik. Utána a filmszalag már a szárító kamrába kerülhet.

Ezt a hívógépet 35 mm normálfilm és 16 mm keskenyfilm hívására is tervezték. A normálfilm részére készült gép hossza kb. 5 m, a szárító kamra magassága kb. 3.5 m, a gép legnagyobb szélessége kb. 85 cm. Teljesítőképessége egy középhívási időt (4 perc) számítva óránként kb. 450 m, teljes súlya kb. 1250 kg, ára kb. 18.000 M. Természetes, hogy a fent említett gépi alkatrészekhez azonoskivűl még megfelelő és különleges szívó-nyomó ventilátorok, szűrők, lefúvató berendezés, önműködő elektromos hőmérsékletszabályozó, szélkazán stb. szükségesek.

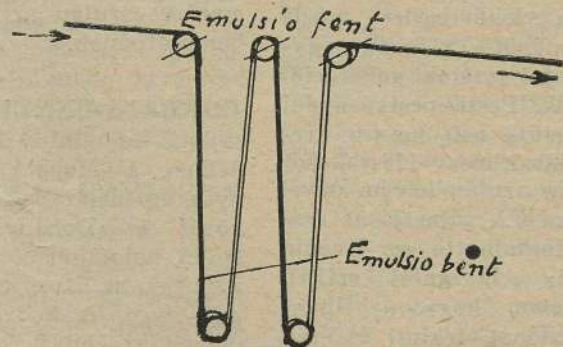
Ennek az új előhívógépnek főbb előnyeit a következőkben látjuk:

A filmtovábbításra szolgáló görgők egy-egy meghajtott tengelyen sorozatosan állanak, úgy, hogy egy széles üvegsőben 3-4 filmszalag futhat egyidőben. A görgők sebessége tág határok között változtatható és így mind a pozitív-, mind a negatívívás követelményei kielégíthetők. Ez a gép egyesíti magában a régebbi amerikai és újabb európai

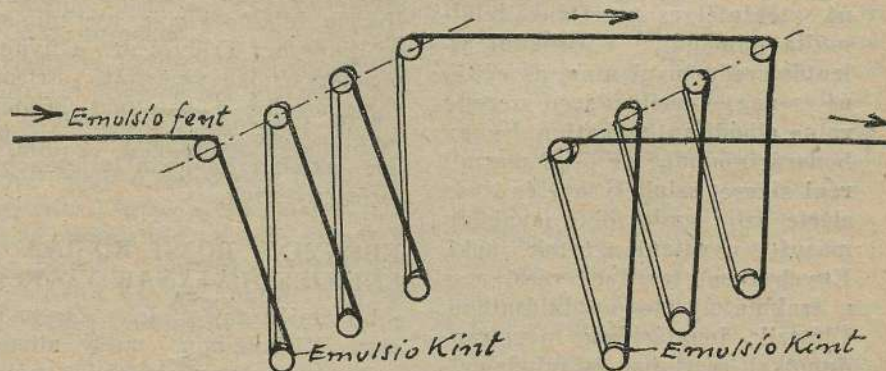
rendszerek előnyeit, amennyiben itt ismét visszatértek a keménygumi hívóedények helyett a széles üvegső használatára és a spirális filmvezetésre. A filmszalag és a hívó tehát menetközben jobban ellenőrizhető és ennél a filmfutási rendszernél a fényérzékeny (emulziós) oldal sohasem érintkezik görgőfelülettel. Ennek könnyebb megértése céljából a következő filmvezetési rendszereket ismertetjük:



Régebbi amerikai rendszer. Filmtovábbítás frikcióval. Minden görgő tengelyen.



Újabb európai rendszer. Filmtovábbítás fogaskoszorúval. 1 szalag lengő feszítő görgővel.



A legújabb egyesített rendszer. Filmtovábbítás fogaskoszorúval. 4 szalag szabadon lengő feszítőgörgőkkel.

Amint a fentiekből látjuk, a hívógépek tökéletesedése is lépést tart a gyors műszaki előretörés irányában

s reméljük, hogy ezzel a jövőben a film minőségi követelményeinek még jobban megfelelhünk.

Forrásmunkák:

Deutsche Filmzeitung Nr. 15/1939.

Arnold és Richter, München, ismertető füzet.

HIREK

TASNADY SZÜCS ANDRAS ÉS SZLAMMER BÉLA MEGVÁLTAK A MOZGÓKÉP- IPARI R. T.-TŐL

Úgy értesülünk, hogy a *Mozgóképzem* r. t.-nál eddig érdekltséget viselt *Tasnády Szücs András* elnök és *Szlammer Béla* igazgatósági tag megszüntették érdekltségüket és lemondtak vállalt tisztségükről.

FUTBALL-OKTATÓFILM KÉSZÜL

Az OTT keddi elnöki tanácsülésén megvitásra került egy futball-oktató-film beszerzésének vagy esetleg idehaza való előállításának lehetősége. Valószínű, hogy az OTT által szerződötetendő angol tréner, *Rowe* bevonásával és magyar szakemberek közreműködésével maga az *Országos Testnevelési Tanács* készíti el a labdarugás oktatófilmjét, amelyet azután az egész országban bemutatnának.

BOKRÉTA-ÜNNEPÉLY

zajlott le július 15-én, szombaton délben a *Magyar Távirati Iroda* nyugdíjpénztárának az *Erzsébet-körút* és *Dohány-utca* sarkán átépülő palotájában, amelyben tudvalevően az ősszel nyílik meg a *Hiradó* mozi. A kedves bokrétaünnepélyen az építést vezető mérnök és egy munkás üdvözölte az MTI-konzern megjelent vezetőségét, amelynek nevében vitéz *leveldi Kozma Miklós* elnök, ny. miniszter és *Wünscher Frigyes dr.*, a nyugdíjpénztár elnöke válaszolt. Értesülésünk szerint a hatalmas bérpalota átépítésének munkálatai szeptember-október havában teljesen befejezést nyernek.

ERÉNYINÉ ROSSI ROSINA ÉNEKISKOLÁJÁNAK VIZSGÁJA

e hó elején zajlott le a *Zeneművészeti Főiskola*-ban, mely alkalommal a növendékek közül néhány ugynevezett kiválóknak ígérkező filménekhangot sikerült felfedeznünk. Az államilag engedélyezett olasz rendszerű magánénekiskola vizsgázottjai közül a következők nevét jegyeztük fel, mint olyanokét, akiket remélhetőleg rövidesen a mozik vásznán látunk majd viszont: *Nagy Kozma Alice*.

MAGYAR FILMMŰVÉSZEK A NÉMET MŰVÉSZET NAPJÁN MÜNCHENBEN

A július 14-től 16-ig tartó német művészet napjára elképzelhetetlen fényvel és pompával készült fel München. A meghívott 400 külföldi művész között megjelentek a német birodalomban működő magyar művészek is, így *Bolváry Géza* filmrendező, *Rökk Marika* és *Tasnádi-Fekete Mária* filmszínésznők. A három napon át tartott ünnepségeken résztvett *Szendy Károly*, Budapest polgármestere is.

AZ UFA UJ IGAZGATÓJA,

Ernst *Fliegel*, aki, mint megírtuk, mult hét szombatján érkezett Budapestre, elfoglalta hivatalát. Alkalmunk volt beszélni az új *Ufa*-vezérrel, aki rendkívül rokonszenves benyomást gyakorolt ránk. Ernst *Fliegel* már is nagy energiával látott az *Ufa* új szezonjának előkészítéséhez.

FOX-HIREK



Az új szezonra szóló brosúráradatban a *Fox* is szerepelt az elmúlt héten. A hatalmas amerikai filmvállalat méltó kiállítású és olyan dí-

szes katalógust adott ki, amire kevés példa volt a szakmában. A vas-tag és nagyalakú kötet 34 oldalon keresztül ismerteti a *Fox* jövőévi filmjeit, szám szerint 30 slágert, amelyek kiegészítésképpen 52 hangos hiradót, 6 riportkalandot, 6 varázsszöveget, 6 sportriportot, 12 rajzfilmet, 4 színes divatfilmet és 12 színes rajzfilmet hoz forgalomba a cég. A *mozis szerencsekönyvé*-nek nevezte el a *Fox* impozáns brosúráját, amelyet a vállalat sajtófőnöke és dramaturgia: *Pásztor József* szerkesztett ízlésesen és amely a *Filmnyomda* tipográfiai tehetségét bizonyítja. Lehetetlen volna felsorolni a *Fox*-katalógusban szereplő rengeteg filmet és még több sztárt. A mozi-sok már úgyszintén mind kézhez kapták a hatalmas könyvet és tájékozhat-tak a *Fox* 1939-40-es szezonjának minden részletéről. Mint értesülünk, az amerikai *Fox*-központ a világ minden részében fennálló nagyobb fiókjai között forgalmazási versenyt rendezett az elmúlt évadban. Az eredmény szerint ezt a nem-es kereskedelmi versenyt a *Fox* budapesti fiókja nyerte meg.

Premier Plan



RENNARD BÉLA

Majdnem kétévtizedes mozis mult van mögötte, mégis az úgynevezett fiatal szakmai generációhoz tartozik. Pesti, pestkörnyéki mozik vezetője volt hosszú évekig és küzdelmes időszakokat élt át, amíg azután három évvel ezelőtt az UFA választása reáesett és elfoglalhatta az *Uránia Filmszínház* igazgatói székét. Külön érdeme, hogy a filmet kultúrmisszióknak tekinti és ezen a téren számtalan filmmatiné rendezésével tetézte sikereit. Mindig az aktivitás jellemezte, de új, tekintélyes posztján felül-multa önmagát. Váratlanul jelentős eredményei után, az egyik új és nagy mozikonzern szerette volna elhódítani szokatlanul nagy honoráriummal, de ő hű maradt régi sikerej színhelyéhez és itt is elérte azt, amit földi javakban másut nyújtani akartak neki. Egyebekben tevékeny részt vesz a szakma új megmozdulásaiban. Ülészék, deputációzik, memorandumokat szerkeszt és mindemel-etű römizni is marad ideje, sőt: komoly társadalmi életet is él. Mellékfoglalkozásként legújabban autóvezetést tanul. Ha a közeli hetekben egy *Opel-Olympia*-karambolról fogunk hallani, könnyen lehet, hogy a balesetnek ő lesz a szerenésés hőse...

HIRADÓK

MAGYAR VILÁGHIRADÓ

804. sz.

M. F. I.

1. A bolgár miniszterelnök látogatása Németországban. (Ufa)
2. Modernül felszerelt rendelő a párizsi állatkórházban. (Pathé Cinéma).
3. Ciano gróf olasz külügyminiszter Spanyolországban. (Luce)
4. Magyar világ bajnokságok a luzerni lövészversenyen. (Fridli foto)
5. Bécsi német-magyar vízpoló és uszóbajnokságok. (Ufa).
6. Magyar győzelem a hölgyek nemzetközi lóversenyén. (MFI-Kerti).
7. Megnyílt Balatonkenese és Tihany között az új műút. (MFI-Fekete).
8. A MAC balatoní vitorlásversenyei Siófoknál. (MFI-Fekete).
9. A Vöröskereszt Egylet új dunai segélyállomása. (MFI-Zsabka, Nagy).
10. Ferencváros-Bologna Középeurópai Kupa mérkőzés. (MFI-Kerti, Zsabka).

PARAMOUNT VILÁGHIRADÓ

(Nyáron szünetel.)

FOX HANGOS HIRADÓ

XIII. évf. 30. sz.

1. Július 14. Párisban: A nagy francia forradalom 150. évfordulója.
2. A japán csapatok megszállják Swatau kínai kikötővárost.
3. Ciano, olasz külügyminiszter látogatása Spanyolországban. Megérkezés Barcelonába.
- 3a. Ciano gróf a toledói Alkazarban.
4. A német művészet napja Münchenben.
5. A legfiatalabb uralkodó: II. Feisal iraki király.
6. Filmcsillagok nászútja: Annabella és Tyrone Power a római Colosseumban.
7. Boxmérkőzés a Wembley-i Stadion úszómedencéjében.
8. A seattle-i tűzoltóság akrobatikakészsége.
9. Autótetemő a Michigan-tónál.
10. Bárkaverseny a hamburgi kikötőben.

KÜLFÖLD

ALBÁNIA

Olasz filmtervek Albániában

Az önálló Albániában igen kezdetleges fokon állott a film és mozikultúra. A három városban, Tiranában, Skutariban és Durrazóban mindössze 6—7 mozi működött, amelyekhez hozzászámítva a három-négy albán vándormozit, körülbelül tízre tehető az albán mozipark száma. Saját filmgyártás természetesen egyáltalában nem volt Albániában, olasz és görög kölcsönzők filmjeit vetítették a mozik és néhány *Luce* hiradót. A megváltozott politikai helyzet jelentős változást hoz a film és mozi terén is. Az olasz kormány, amely igen nagy súlyt helyez a film kulturális és propagandisztikus jelentőségére. Albániában is igénybe kívánja venni ezt a fontos kultúrteszközt nevelési és politikai szempontokból. Amint hírlik, néhány új filmszínházat létesítenek a közeljövőben olasz vállalkozók Albániában és néhány nemzeti tárgyat olasz gyártásban filmre kívánnak venni. Első lesz a XV. századbeli albán szabadsághős, *Skander bég* élete.

ÉSZAKAMERIKA

Színesfilm készül a közeledő Mars-bolygóról

Dr. V. M. Shipher, az arizonai Lovell-csillagvizsgáló igazgatója, különleges csillagászati fényképező- és filmfelvétel készülővel Délafrikába utazott, hogy a johannesburgi csillagvizsgáló tornyából színes fényképeket és filmeket készítsen a földközelségébe kerülő Mars bolygóról. Délafrikát kivételesen kedvező légköri és éghajlati viszonyai miatt választotta a felvételek színhelyéül. Reméli hogy a felvételek újabb bizonyítékot fognak szolgáltatni ahhoz az elmélethez, amely szerint a világegyetem szédítő sebességgel terjeszkedik és szétpattanó óriási buborékhoz hasonlít.

FINNORSZÁG

Az 1940-es Olimpiai-film

Az olimpiai bizottság az 1940. évi Olimpia versenyek mindennemű filmfelvételének felsőbb irányításával Risto Orkot, a *Suomi-Filmi O/Y* helsinki vállalat gyártási vezetőjét és rendezőjét bízta meg. Risto Orko úgy gondolja megvalósítani felada-

tát, hogy a nagyobb sport- és film-nemzetek teljes felszereléssel operatőröket küldenének Helsinkibe, ahol nemzetük számára az őket érdeklő eseményeket felveszik s a hazai hiradókban közlést tesznek. Az egész anyag azonban a *Suomi-Filmi* tulajdonára marad s ebből Risto Orko irányításával készülne egy egész estét betöltő Olimpia-film. Körülbelül 40 operatőr munkájára számítanak.

FRANCIAORSZÁG

Kivétel és behozatali nehézségek

A *Cinématographie Française* legutóbbi számában a francia filmkivitel szövetség elnöke érdekes beszámolót ad a francia filmek külföldi eredményeiről. A megállapítás szerint bármennyire kedvező sajtót kapnak is az utóbbi években a kiemelkedő francia filmek a külföldön, az anyagi eredmény nem mindig felel meg a sajtó jó kritikáinak. Ugy Angliában, mint Amerikában csak bizonyos korlátolt számú színházban mennek a francia filmek, míg igen sok államban egyáltalán tilos a francia filmek bemutatása, mint Spanyolországban, Kínában, Japánban, Délamerikában elég jól mennek a francia filmek, bár erős versenyt támaszt az amerikai gyártás. Ezzel szemben jó piacot nyújt francia filmeknek: Románia, Hollandia, Görögország, Portugália, a skandináv államok és Lengyelország. Néhány francia céget bojkottálnak Amerikában, mert német tőkét gyanítanak a vállalkozásban. Olaszország elég jó vevő, azonban jelentős transfer-nehézségeket támaszt, úgy hogy jelenleg három millió francia frank *fagyott be* Olaszországban. Az átlagos nem kielégítő eredmény okát nemcsak az amerikai és egyéb erős versenyben kell keresni a cikkíró szerint, hanem az értékesítő cégeknek is, amelyek a néhány jó francia film mellett igen sok gyenge filmet is exportálnak s így rontják a francia film híret, továbbá nem elég jó a filmek reklamározása.

A legújabb francia behozatali rendelet az utószinkronizált filmekre előírja, hogy a behozatalt az egész évre kontingentálja a multbeli félévi kontingentálással és félévi szabad behozatallal szemben. Azt kifogásolják továbbá, hogy miért nincs három hónapos előzetes bejelentési kötelezettség. Ha ez volna, akkor nem állott volna elő az a helyzet, hogy a cenzurabizottsághoz hevenyészett utószinkronokat terjesz-

nek elő és csak abban az esetben ké-
szítik el gondosan újra, ha a cenzura
a filmet bemutatásra engedélyezte.
Ilymódon nehéz a filmek művészi
értékét megítélni s a gyengébb fil-
mek igen gyakran kiszorítják a job-
bakat.

LETTORSZÁG

Tűz egy rigai moziban

A rigai külvárosi *Swaigsne* mozi-
ban tekercsváltás közben az egyik
tekeres meggyulladt és hatalmas
lángra lobbant. A gépész és a segéd-
je elzárták a nézőtér felé vezető nyí-
lásokat és a szomszédos szobába me-
nekültek. Közben a tűz átterjedt a
másik tekerésre is, miközben a mit
sem sejtő közönség türelmetlenül
követelte az előadás folytatását. A
kivonuló tűzoltóságnak sikerült a
közben még jobban elharapózó tü-
zet elfojtani, úgy hogy a közönség
csak akkor értesült a tűzről, mikor
már vége volt a veszélynek, csupán
az előadást nem lehetett megtartani
a hiányzó felvonások miatt. A gé-
pész és a segédje néhány égési seben
kívül komolyabb sérülés nélkül me-
nekült a tűzből.

NÉMETORSZÁG

Csökkenő irányzat a német filmpiacon

A német cenzurabizottság leg-
újabb kimutatásai szerint Németor-
szágban 1939 január-júniusi félévé-
ben 10 filmmel kevesebb jelent meg
a piacon, mint az előző évben. Míg
1938 első félévében 67 film került a
piacra, 1939-ben ugyanezen idő alatt
csak 57 játékfilmet mutattak be. A
visszaesés tulajdonképpen az Egye-
sült Államokból való behozatal ter-
heinek emelésére vezethető vissza,
mert míg 1938-ban 17 USA-film ke-
rült Németországban bemutatásra,
addig 1939-ben csak 7. A német
gyártás tulajdonképpen egyenlő ní-
vón maradt, mert míg tavaly 36 né-
met és 4 osztrák film került az első
félévben bemutatásra, addig az idén
40 német filmet mutattak be.

Berlinben épül Európa legnagyobb filmpalotája

A német fővárosban, a *Potzdam-
mer Platz-on* az *UFA* egy olyan
óriási filmszínház építkezését kezdte
meg, amelynek költségeire tízmillió
márka van előirányozva. A 2500 sze-
mély befogadására tervezett filmpa-
lota, arányainál és előkelőségénél
fogva Európa legtekintélyesebb mo-
zijának ígérkezik. Az *UFA* új óriás-
filmszínháza 1941-ben készül el.

Rökk Marika és Willy Fritsch egy filmen

Az *Ufa* legújabb filmjében, melyet
Georg Jacoby rendez és amelynek
Az asszonyok mégis jobb diplomaták
a címe, Rökk Marika játssza a női
főszerepet Willy Fritsch mellett, aki-
vel a magyar művész nő ezúttal elő-
ször dolgozik együtt.

KESKENYFILM

Gyorsabb elintézést kérünk

Vitéz leveldi Kozma Miklós a ma-
gyar filmgyártás válságát taglaló
nagyszabású cikkében méltatta a
*hangos keskeny vidéki mozik jelen-
tőségét is*, nemcsak a magyar kultúra
terjesztésének igen fontos szempont-
jából, hanem a magyar film-
gyártás részére kiépítendő új piac-
lehetőség nézőszögéből is. Rámuta-
tott arra, hogy ezek a *hangos kes-
keny vidéki mozik* beváltották a
hozzáfűzött reményeket, sőt azokat
túlszárnyalták, mert hiszen általá-
nosságban véve, nagyobb bevételt
jelentenek engedélyeseiknek, mint
azt a mozgalmat annakidején meg-
indító Kozma Miklós elgondolása
szerint remélte.

Ha tehát úgy kulturális, mint
filmgyártási és mint új kiegészítő-
ciákat teremtő szempontból ennyire
beváltak a keskeny. hangos mozik,
akkor *jogosan merül fel a kérdés,*
hogy miért intézik el olyan lassan
illetékes hatóságok azokat a keskeny
mozik iránti kérvényeket, amelyek
*hosszabb idő óta várnak már kiada-
tásukra.*

Reméljük, hogy Kozma Miklós
nagy figyelmet érdemlő írása ille-
tékes helyen is megteszi hatását és
jóindulat mellett, amellyel eddig
is intézték a kérdést, megtalálják a
módját annak, *hogy gyorsított úton*
vizsgálják felül az engedély iránti
*kérelmeket és hozzák meg a dön-
tést.*

Nemsokára végetér a nyári mező-
gazdasági munkák ideje, amikor a
falusi nép amúgy sem igen ér rá
moziba menni, és *beköszönt egy-két*
*hónap múlva a vidéki mozik szezon-
ja is.* Addig feltétlenül rendezni kel-
lene a függőben lévő keskeny enge-
délyesek sorsát, *hogy nagyobb len-
dülettel indulhasson meg ősszel a*
vidéki hangos keskenyfilmvetítés.

SZAKIRODALOM

Lapszemle:

PESTI HIRLAP. 1939. július 16., 18., 19.
Zilahy Lajos: *Falak, amelyek leomlanak.*
(Válasz Kozma Miklósnak.)

A MAI NAP. 1939. július 16. *Mégis lesz*
filmgyártás!

NÉPSZAVA. 1939. július hó 16., 19., 20.
(—dy —s): *A gyermek és a film.*

ÚJ MAGYARSÁG. 1939. július 18. vitéz
leverdi Kozma Miklós: *Még néhány szó a*
filmgyártás válságához.

NÉPSZAVA. 1939. július hó 19. szí-
Sztárolás.

MAGYARSÁG. 1939. július 19. *Rajkay*
László: *Mélyponton a magyar filmgyártás.*

PESTI NAPLÓ. 1939. július 18. *Ruttkay*
György: *A francia filmgyárak titkai és*
tervei.

PESTI UJSÁG. 1939. július 19. Zám-
bory Antal: *A bűnös Filmművészeti Ka-
mara.*

NEMZETI UJSÁG. 1939. július hó 16.
Kozma Miklós *hozzászólása a játékfilm-
gyártáshoz.*

FÜGGTELENSÉG. 1939. július hó 16.
Matolay Géza: *Sürgősen és egyszerűen*
*kell megoldani a magyar filmgyártás pro-
blémáját.*

MAGYAR NEMZET. 1939. július hó 16.
Vaszary Gábor: *„Hagyd abba, Ferikém!”*

VIRRADAT. 1939. július 17. *Fel kell*
vetni végre a felelősség kérdését: Kinek a
bűne a magyar filmipar katasztrófája?

HÉTFO. 1939. július hó 17. *A magyar*
*filmet divatba hozta a filmgyártás vál-
sága.*

HÉTFO REGGEL. 1939. július hó 17.
Lázár Miklós: *A magyar szó tisztaságá-
ért és szabadságáért.*

SZINHÁZI MAGAZIN. 1939. július 23.
Hosvay Ferenc: *Készül a film (11 képpel).*

NEMZETI SPORT. 1939. július hó 20.
C. D. Morrow: *Ugy csalogatják az ameri-
kaiakat a moziba.*

AZ EST. 1939. július 20. *Film készült*
a kispesti rendőrökuttyák bravurjairól.

TOLNAI VILÁGLAPJA. 1939. július 19.
Lilian Harvey *mint zsűritag, Sztárlakoma*
*egyfogással, vagy mit esznek Hollywood-
ban.*

A szerkesztők címe:

Dr. ÁGOTAI GÉZA

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15.
Telefon: 146-346

Lakás: XI., Fűrj-utca 4. Tel.: 257-036

VÁCZI DEZSŐ

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15.
Telefon: 139-211

Lakás: VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386

HIVATALOS RÉSZ

FILMCENZÚRA

BUDAPEST, IV., ESKÜ-TÉR 5 TELEFON: IRODA ÉS PÉNZZTÁR 183-072, ELNÖK ÉS ÜGYV. ALELNÖK 183-073

Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság

249—1939. eln. szám.

(Megjelent a BUDAPESTI KÖZLÖNY 1939. július 14-i, 157. számában.)

Az Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság 1939. évi július hó 1-től július hó 8-ig tartott ülésén

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. **Tehetséges család** (Everybody sing) Metro Goldwyn Mayer) hangos vígjáték 5 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1938. évben készült, 2153 m hosszú,

2. **Kacsa Karesi két élete** (Kis kacsa a válaszüton) (Mozgóképzem) hangos, színes rajzfilm 1 felvonásban, a Walt Disney Prod. Ltd. filmgyárban 1938. évben készült, 197 m hosszú,

3. **3 medve a hóban** (Playful Polar Bears) (Paramount) hangos, színes rajzfilm 1 felvonásban, a Paramount filmgyárban 1939. évben készült, 190 m hosszú,

4. **Tehetséges család — előzetes** (Everybody Sing — Trailer) (Metro) hangos reklám 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1938. évben készült, 114 m hosszú,

5. **A lepke és a láng** (Moth and the flame) (Mozgóképzem) hangos, színes rajzfilm 1 felvonásban, a Walt Disney Prod. Ltd. filmgyárban 1938. évben készült, 220 m hosszú,

6. **A Condor légió** (A spanyol szabadságharc hősi éneke) (Ufa) hangos ismeretterjesztő 5 felvonásban, az Universum filmgyárban 1939. évben készült, 2499 m hosszú,

7. **A szerelem tolvaja** (Stelen life) (Paramount) hangos dráma 5 felvonásban, a Paramount filmgyárban 1939. évben készült, 2525 m hosszú,

8. **Magyar világhíradó 802. sz.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 239 m hosszú,

9. **Marionett — előzetes** (Palatinus) hangos reklám 1 felvonásban, az Itala Róma filmgyárban 1938. évben készült, 108 m hosszú,

10. **20th. Century Fox hangos híradó XIII. évf. 28. sz.** (Fox tönende Wochenschau) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 257 m hosszú,

11. **Mi lesz veled Andy Hardy — előzetes** (The Hardys Ride High — trailer) (Metro) hangos reklám 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 63 m hosszú,

12. **A tengerben úszik egy hal** (Little Goldfish) (Metro) hangos színes rajzfilm 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 219 m hosszú,

13. **Nero és az öngyújtó** (Art Gallery) (Metro) hangos színes rajzfilm 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 242 m hosszú,

14. **Broadway fantázia** (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a 20th. Century Fox

filmgyárban 1939. évben készült, 300 m hosszú,

15. **Teliüvekek parádéja** (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a 20th. Century Fox filmgyárban 1939. évben készült, 300 m hosszú,

16. **Sportküzdeimek** (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a 20th. Century Fox filmgyárban 1939. évben készült, 307 m hosszú,

17. **Békére készül a világ** (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a 20th. Century Fox filmgyárban 1939. évben készült, 448 m hosszú,

18. **Ritkaságok riportja** (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a 20th. Century Fox filmgyárban 1939. évben készült, 318 m hosszú,

19. **1938. Tíz pere világtörténelem** (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a 20th. Century Fox filmgyárban 1939. évben készült, 470 m hosszú,

20. **Történelmi arcképesarnok** (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a 20th. Century Fox filmgyárban 1939. évben készült, 300 m hosszú,

21. **Csodabab** (The Magic beans) (Universal) hangos rajzfilm 1 felvonásban, az Universal filmgyárban 1939. évben készült, 199 m hosszú,

22. **Az élet komédiája** (Idiot's delight) (Metro) hangos dráma 6 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 2712 m hosszú mozgófényképeket.

b) **Előadásra alkalmasnak találta azzal, hogy nyilvánosan csak úgynevezett keskeny mozgófényképzemekben szabad bemutatni:**

1. **Magyar világhíradó 798. sz.** (M. F. I.) hangos, keskeny riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 98 m hosszú,

2. **Magyar világhíradó 799. sz.** (M. F. I.) hangos, keskeny riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 101 m hosszú, keskeny mozgófényképeket.

c) **Kísérő műsorul a kötelező arányszámba beszámíthatóknak minősítette:**

1. **Az aggteleki cseppkőbarlang csodái** (Kovács és Faludi) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1937. évben készült, 325 méter hosszú,

2. **Magyar baromfiteyésztés** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 445 m hosszú,

3. **Magyar kohászat és gépipar** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 512 m hosszú,

4. **A magyar vad** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 395 m hosszú,

5. **Vadászat Magyarországon** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 2 felvonásban, a

Magyar Film Irodában 1937. évben készült, 899 m hosszú,

6. **A magyar villamosipar** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 460 m hosszú,

7. **Magyar gépipar** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 373 m hosszú,

8. **A láthatatlan madár** (Kovács és Faludi) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1937. évben készült, 366 m hosszú,

9. **Magyar textilipar** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 465 m hosszú,

10. **Hallali** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1935. évben készült, 310 m hosszú,

11. **A magyar falu mosolya** (M. F. I.) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 510 m hosszú,

12. **Beszélő kövek** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 443 m hosszú,

13. **A magyar falu** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 2 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1936. évben készült, 688 m hosszú filmeket, **mint Magyarországon készült magyar nyelvű mozgófényképeket.**

d) **Az engedélyokirat kiadását megtagadta:**

Félszűzek (Leányok titka) (Kárpát filmkereskedelmi kft.) hangos dráma 4 felvonásban, a Les films I. Sefert filmgyárban 1937. évben készült, 1781 m hosszú mozgófényképtől.

e) **Külföldre kivinni engedélyezte:**

1. **Háziipari telepek** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 20 m hosszú,

2. **Tatárhágó** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 20 m hosszú,

3. **Ludovika 1919—1939.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 30 m hosszú,

4. **Budapest** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 17 m hosszú,

5. **Abendessen in Tiergarten** (Vacsora 3/8-kor) (Kovács és Faludi) hangos riport 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1937. évben készült, 465 m hosszú,

6. **Lovasversenyek** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 26 m hosszú,

7. **Passau—Budapest** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 16 m hosszú mozgófényképeket.

Budapest, 1939. évi július hó 8-án.

Dr. Szöllőssy Alfréd s. k.
elnök,
miniszeri tanácsos.

SZAKMAI CÍMTÁR

- Adler Ferenc moziberendezés és moziképviselet**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 149-431.
- Agfaphotó**, V., Nádor-u. 12. T.: 110-190, 124-194.
- Alfa film**, VII., Erzsébet krt. 8. Telefon: 144-808, 140-028.
- Arany filmduccio**, VIII., Dankó-utca 22. Tel.: 149-489.
- Atelier film**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 333-736. Raktár a házban.
- Aurora film**, VII., Rákóczi-út 4. Tel.: 136-036.
- aloh-Orbán**, VII., Hársfa-u. 6. Tel.: 132-940.
- Beregi Ernő adm. szerv. iroda**, V., Tátra-utca 15/b. Telefon: 311-537.
- Brügler Ferenc filmkölsönző**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 138-031.
- Camera kft.**, VII., Erzsébet-körút 27. Tel.: 138-222.
- Cinema**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 337-570. Raktár a házban.
- Continental film**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 133-532. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Deák film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 136-635. Raktár a házban.
- Diatyp laboratórium**, VII., Rottenbiller-u. 19. Tel.: 145-304.
- Eco film**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 342-976. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342-984.
- Electra film**, XIV., Thököly-út 21. Tel.: 337-578.
- Elektríc kinotechnikai vállalat**, vetítógépek, hangleadó készülékek, vetítőszenek stb. legnagyobb raktára, VIII., Röck Szilárd-u. 18. Tel.: 344-782.
- Elit film**, VII., Erzsébet-körút 24. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Engel Fülöp**, V., Sas-u. 7. Tel.: 184-005.
- Farkas J. M.**, VIII., József-körút 19. Tel.: 132-805.
- Fehér Endre**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 135-696.
- Filmatyp laboratórium**, XIV., Szentés-u. 60. Tel.: 296-371.
- Filmcenzúra**, IV., Eskü-tér 6. Tel.: 183-072, aleln.: 183-073.
- Filmexpress kft.**, VII., Erzsébet-körút 9. Tel.: 133-671, 133-672.
- Filmértékesítő**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 333-797.
- Filmfotó üzem**, VIII., Röck Szilárd-u. 11. Tel.: 130-805.
- Filmkamara**, VI., Andrásy-út 69. Tel.: 113-305.
- Filmservice**, VII., Erzsébet-körút 9-11. T.: 144-888, 131-415.
- Fox film**, VIII., Rákóczi-út 9. Tel.: 139-437, 131-658. Raktár: VI., Liszt Ferenc-tér 6. Tel.: 139-437, 131-658.
- Gevaert**, V., Deák Ferenc-tér 3. Tel.: 180-318.
- Grawatsch Ottó**, VIII., József-körút 71. Tel.: 145-193.
- Güttler Antal**, lásd: **Palatinus film**.
- Gyimész Kásás Ernő**, a MAGYAR FILM kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey Andor-u. 5. Tel.: 499-752.
- Hajdu film**, XI., Horthy Miklós-út 70. Tel.: 258-058.
- Hamza film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999.
- Hangosfilmgyártó kft.**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 144-808.
- Harmonia film**, VII., Akácfa-u. 7. Tel.: 135-287. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 142-984.
- Hebel Gyula szállító**, VI., Váci-út 1. Tel.: 115-947.
- Helikon filmvállalat**, VIII., Röck Szilárd-utca 24. Tel.: 133-705. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Hermes film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 133-453.
- Hirsch és Tsuk**, VII., Dohány-u. 42. (Kamara mozi) Tel.: 143-835 és 144-027.
- Hunnia filmhelyező irodája**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 132-828, 132-888.
- Hunnia filmgyár rt.** (Filmipari Alap), XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999, 297-622, 297-085, Bingert János dr. ig.: 296-060.
- I busz filmszállítás és kölcsönzés**, V., Bálvány-u. 2. Tel.: *180-876.
- Kamara**, VI., Andrásy-út 69. Telefon: 113-305.
- Kárpát film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 340-350. Raktár a házban.
- Kino film**, VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 136-942. Raktár a házban.
- Kodak**, V., Báthory-u. 6. Tel.: 114-158, 114-184.
- Kovács és Faludi laboratórium**, XIV., Gyarmat-u. 35. Tel.: 297-855. Synchron műterem: XIV., Gyarmat-u. 49/b. Tel.: 297-487.
- Kormos Miklós filmvállalata**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 133-036. Raktár a házban.
- Kovács Emil és Társa**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 145-948. Raktár a házban.
- Központi filmkezelő**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 144-863, 139-990.
- Krupka filmgyár és laboratórium**, XIV., Bácskai-u. 29/b. Tel.: 496-741.
- Kultúr film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 137-438.
- Lajta Andor**, XIV., Thököly-út 75. Tel.: 297-076.
- Lux film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 143-195. Raktár a házban.
- MAGYAR FILM** VI., Andrásy-út 69. T.: 113-305.
- Magyar Film Iroda RT.**, IX., Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 146-346, este 7 órától reggel 9 óráig, valamint vasár- és ünnepnap: 146-343. játékfilmgyártás: 146-342, színészköltözők: 140-727, Inkey Tibor fényképész: 135-949, felirat-készítő üzem: 139-211. Híradókiadás: VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145-510. Fényképezem: VIII., Sándor-u. 5-7. Tel.: 145-510.
- Magyar Film Otthon**, VI., Eötvös-u. 25/b. Tel.: 122 463.
- MMOE**, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 136-005.
- Matador film**, VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132-774.
- Mester film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999.
- Metro-Goldwyn-Mayer**, VIII., Sándor-tér 3. Tel.: 144-424, 144-425. Raktár a házban.
- Milo film**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 130-700.
- Mozgóképzem rt. kölcsönosztálya**, VII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 144-487, 144-488. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144-486.
- Magyar Mozgófénykép-gépkezelők Országos Egyesülete**, VII., Rákóczi-út 50. Tel.: 337-598. (D. u. 2-4.)
- Művészfilm**, VII., Rákóczi-út 40. Tel.: 340-397. Raktár a házban.
- New York kávéház**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 131-980, 131-981.
- Objektív film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 330-793.
- Okfatófilm kirendeltség**, VIII., Csepreghy-u. 4. Tel.: 330-926.
- Oláh György gépészmérnök**, a Zeiss Ikon A. G. mozigépeinek képviselője, VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 349-933.
- OMME**, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 143-013.
- Orbán-Balogh**, VII., Hársfa-u. 6. Tel.: 132-940.
- Pacséry László**, XII., Királyhágó-u. 16. Tel.: 133-453.
- Pallas film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 279-999.
- Palló film kft.**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 133-532. Raktár a házban.
- Pap film**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 138-031. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342-984.
- Paramount film**, VIII., Rákóczi-út 59. Tel.: 134-437, 140-522. Raktár a házban.
- Pásztor film**, VI., Nagymező-utca 22. Tel.: 123-773.
- Pátia film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 140-625. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.
- Pegazus film**, VII., Erzsébet-körút 7. sz. (Ideiglenes cím).
- Petsman Ferenc**, VIII., Mária-u. 19. Tel.: 136-449.
- Petsman László**, VI., Teréz-körút 3. Tel.: 112-890. Csillaghegy: 163-429.
- Photophon film**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 336-635.
- Phöbus filmkölsönző**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 131-562. Raktár a házban.
- Pictura film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999.
- Prizma film**, VI., Andrásy-út 68. Tel.: 122-345.
- Projectograph**, VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.: 132-201.
- Radó István**, VI., Andrásy-út 68. Tel.: 122-345.
- Reflektorfilm**, VII., Sándor-tér 4. Tel.: 142-529. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 140-722.
- Rex film**, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 131-562. Raktár a házban.
- Schilling Gyula**, VII., Rózsa-u. 33. Tel.: 141-009.
- Seidl és Veress laboratórium**, XIV., Thököly-út 61. Tel.: 297-775.
- Simonyi Vilmos mérnök**, a MMOE szakértője, XI., Fehérvári-út 147. T.: 257-110.
- Sláger film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 143-195. Raktár a házban.
- Standard film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 333-797.
- Star filmgyár**, VI., Vilmos császár-út 53. Tel.: 113-036. Gyártelep: II., Pasaréti-út 122. Tel.: 164-287.
- Székelly Sándor mérnök**, az OMME szakértője, V., Pozsonyi-út 40. Tel.: 292-506.
- Szénásy-Macskássy színes trükkfilmek**, IV., Múzeum-körút 1/b. Tel.: 380-027.
- Tobis film**, VII., Erzsébet-körút 16. Tel.: 143-411.
- Telefongyár R. T.**, XIV., Hungária-körút 126-128. Tel.: 297-930.
- Turul Szövetség Szépművészeti B. E.** vetítő mozgalmi törzs, VIII., Röck Szilárd-utca 20.
- Ufa film**, IV., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.: 183-858. Raktár a házban. Telefon: 389-036.
- Ungár Sándor filmkölsönző**, VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132-774. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 140-722.
- Unitas film**, VIII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 144-487, 144-488. Raktár: VIII., Kun-utca 12. Tel.: 144-486.
- Universal film**, VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 138-447, 138-448. Raktár a házban.
- Váci Dezső**, a MAGYAR FILM f. szerkesztője, Magyar Film Iroda, IX., ker. Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 139-211. Lakás: VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386.
- Vitagraph**, VII., Erzsébet-krt. 34.
- Wamoscher Béla dr. filmvállalata**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 137-438.
- Warner Bros First National**, VIII., József-krt. 30-32. Tel.: 132-590, 142-464. Raktár: VIII., Népszínház-u. 13. Tel.: 144-217.